

Жас толқын

Анар

Шамшадинова

А 2010

28001

Тамызда қайтып
оралшы

1 2010/28001

АНАР ШАМШАДИНОВА

Тамызда қайтып оралшы

Ұлттық
кітапхана
қорына

Смиллаева

17.09.2015
А.А.

Алматы
“Жалын баспасы”
2010

УДК 821.512.122
ББК 84 (5Қаз) 7-44
Ш-22

**Қазақстан Республикасының Байланыс
және ақпарат міністрілігі
Ақпарат және мұрағат комитетінің бағдарламасы
бойынша шығарылып отыр**

Ш-22 Шамшадинова Анар.
Тамызда қайтып оралшы. Поэзия./
Анар Шамшадинова. —
Алматы:
“Жалын баспасы” ЖШС, 2010. — 160 б.

ISBN 9965-693-99-4

Маңғыстаулық ақын Анар Шамшадинованың бұл олеңдер жинағына өмір, махаббат, поэзия және туған жер туралы жырлары енген. Албырт сезім мен өмір мұңдарымен қатар, болашаққа деген үкілі үміті жетелеген ақын қыздың жырлары көусарлық пен арманға толы.

Ш $\frac{4702250201}{408 (05)-09}$ 2010

УДК 821.512.122
ББК 84 (5 Қаз) 7-44

ISBN 9965-693-99-4

© Анар Шамшадинова., 2010
© “Жалын баспасы” ЖШС, 2010

I-бөлім

Самға сағыныш

ҚАЗАҚСТАН

Мынау жалпақ жердегі,
Менің жұмақ мекенім.
Тағдыр оның ермегі,
Болашағы жеке мұң.
Мынау заржақ заманда,
Ашылған кең қабағы,
Жасырмаған табағын
Жақсыға һәм жаманға.
Бөтен көрмей бәрін де,
Қадірлі етіп төрінде
Ұлт пен ұлыс тойлайды,
Өз үйім деп ойлайды
Ақсақалы ардақты
Қамын күйттеп жан жақты,
Берекесі баланың
Мерекесі араның.
Жігіттері жалындай,
Қамал сынды алынбай
Жарылардай жүрегі
Жалына алмай жүреді
Адамға да қоғамға
Намыс одан жоғалма.
Тек Аллаға бағынып
Тек Алланы сағынып,
Күлетұғын елжіреп,
Жылайтұғын тезірек
Қазақ деген кәрі ел бұл.
Алмағайып әлемде,
Жоқ менде арман, бота мұң
Менің жалғыз Отаным
Менің жалғыз Отаным.

* * *

Ием сенсің — Маңғыстау,
Киём сенсің — Маңғыстау!
Арып-ашып жүрсем де,
Орным менің бір сенде,
Сүйем сені, Маңғыстау!

Бағым сенсің — Маңғыстау,
Тағым сенсің — Маңғыстау!
Сен деп жылап тойында,
Меңдеп сезім бойымда
Жағым семсін Маңғыстау!

Арым сенсің — қандағы,
Барым сенсің — ардағым.
Тірлік теріс тұлтиды,
Бірлігіңе кім тиді?
Зарым сенсің жаңдағы.

Асылым сен анамдай,
Бар сырым кең далаңда.
Алыс кетсем қалмадым,
Тек өзіңе арнадым
Балшырын жыр санамда.

Ертеңім сен — Маңғыстау,
Ерке мұң сен — Маңғыстау!
Сексеуіл мен жусаннан,
Мені қанша қусаң да,
Кете алмаймын, Маңғыстау...

* * *

Алматыдан, Астанадан алыста
Бір қала бар жас арудай толысқан
Жағасында Каспий деген кәрінің
Ұлт пен ұлыс бір-бірімен табысқан.

Бес алыптың Каспий қосқан арасын
Тілегі аян: достық тапсын жарасым
Аққу-сезім аппақ атып таңдарда,
Шырқар әні шартарапқа тарасын.

Толқын үміт талпынады қашыққа
Шағалалар шағынғанда ғашықтай.
Болашаққа батыл басып келеді,
Ақтау-ару арманына асыққан.

Шашылған жыр-ән көктен,
Бірлікті ұран еткен
Каспий достық теңізі!
Каспий достық теңізі!

БЕЙНЕУ

Жалғыз емес, көлеңкемен оңымда,
Қолымда мұң, көкіректе түйгенім.
Бір арманның кетіп едім соңында,
Саған қайтып келіп тұрмын, Бейнеуім.

Саған қайтып келіп тұрмын оралып,
Сырлар қалып,
Жылдар салып араға.
Балаң шаттық, дүр үміттен тоналып,
Тек өлеңім жұбанышқа жараған.

Жауабым жоқ,
Сұрақ жүзбен қарама.
Кетіп едім бір арманның соңында.
Сыймағандай Маңғыстаудай далама,
Нән қалаға,
Сәл үмітпен қолымда.

Келіп тұрмын,
Құшағыңды аш маған!
Өмірім жас,
Көңілім бос шаршадым
Шындықты іздеп беймәлімге бастаған,
Нұрсыз дүние,
Дымсыз күнді аңсадым.

"Арманыңа адаспай жет" деп тілеп,
Анау жерде әкем қалған есімде.
Жаңбыр жаумай, желге ұшты көп тілек,
Әз анашым,
Мәз балаңды кешірме.

Нөсеріңдей кейде жасым құйылар,
Бекет болған тауларыңа жақынмын.
Құлағымда,
Тұрағымда жыры бар
Сені сүйген Аманқостай ақынның.

Сенші, Бейнеу,
Топырағыңа табындым.
Таңда күлдім, түнде сен деп бүркеніп.
Қара қасын,
Дара даусын сағындым,
Жанар қайда?
Біздің үйдің үлкені.

Балалықтың өзгерген бе көшесі?
Жұмаш шешем қуалайтын жақпасақ,
Қыркүйектің достар бүгін нешесі?
Күтуде ме, мектебіміз қақпасы ақ?!

Өткізгенмін сенде қыс пен үр жазды,
Құр қиял мен мың ойлар боп ермегім.
Мынау жерде махаббат деп жыр жаздым,
Анау жерде ақ сезімге сенбедім.

Асығушы ек әлдеқайда ұл-қыздар,
Боз далада
Бозбаламен сырласқам.
Жырақ түзде кішірмеді жұлдыздар,
Бірақ бізді түсінбеді түнгі аспан.

Өңім өзге, құр мінезбен қайтпаған,
Арман адыра,
Сенім сөнген күйдемін.
Үкіміңді,
Қиқы мұңды айт маған
Мен өзіңе келіп тұрмын, Бейнеуім!!!

Күдіксіз көрінген көзімде,
Сырымды ақтарсам жасымай.
Күздің бір кіршіксіз кешінде
Өзіңмен таныстым, Жасыбай.

Көз жастай мөп-мөлдір айдының,
Жағанда жайлаған тыныштық,
Ешқашан көрмеші қайғы-мұң,
Жатысың мен үшін тым ыстық,

Маңдайға жазылған қазақтың,
Қуғын мен сүргіннен шошымай.
Кешсең де қаншама азапты,
Сен бірақ өлмедің, Жасыбай.

Сұлулық сен дер ем, сұраса,
Толқындар табысқан, тебіспей.
Жас талдар бимен ән құраса,
Бас суың күнменен өбіскен.

Баян тау құшақтап сезіммен,
Сен оған еркелеп тасымай.
Асығып аттандым өзіңнен,
Асығып жетемін, Жасыбай,
Асығып жетемін, Жасыбай.

* * *

Венгр жері суы көп,
Даласы егін, нуы көк
Кәрі Дунай зулайды,
Берекені қумайды.

Фимараттар ғасырдан
Ғасырларға асылған
"Ио напот" деп таңдарда
Оятады жандарды.

Болашаққа асыққан
Кеудесінде тасып қан,
Шамдар сөнбей сыр тізген
Кештерде һәм күндізде.

Халық ұлы алаңда
Ескерткіш боп қаланған
Орталықтар жасанған
Гүл жұмақтай жас арман.

Жұлдыздары жымыңдап
Аспанында мұңым қап,
Келем жалғыз жабығып,
Бір қазақты сағынып
Венгр жері жәйімді ұқ...

Талқан болып қамалдай тірегім де,
Етім өліп, күш бітті сүйегімде.
Өмір сүру мен үшін қиын боп тұр,
Мұңнан басқа дым да жоқ жүрегімде.

Үміт, арман?
Ондай жоқ жүрегімде,
Содан оңай жылаймын, күлемін де.
Білте шамдай білінбей сөніп барам,
Маңғыстауым, қолданшы бір еміңді!

Шындық таппай, шегіндім шаршағаннан,
Сауға сұрап, сарылдым қанша жаннан?
Алауыздық жайлады айналамда,
Бірлікті құр не шығар аңсағаннан?

Бақыт емес, ақтық сәт тосам алдан,
Ұйқастырып өлеңмен „Қош, аманды,“
Маңғыстауым, қумашы құшағыңнан,
Тудым, өстім, өлейін босағанда!!!

* * *

Тентек едім...
Тыныштыққа бағындым.
Жеңбек едім...
Енді мұңға жағындым.
Қоңыр күздің қылымсыған кештері
Тым Бекетшіл Бейнеуімді сағындым.

Адам едім...
Сезімдерге ерідім.
Адал едім...
Енді одан да жерідім.
Жыр жазар ем жағасында Каспийдің
Тұйық жаңбыр әзір менің серігім.

Арманы едім...
Бір жігіттің сабырсыз,
Жалғап еді
Ол үмітін тамырсыз.
Жетісуға күз келді де көшеде
Жапырақтар өліп жатты қабірсіз.

Ауылымның өшпесе екен шамдары,
Қауымының қараймасын қандары.
Күз сияқты мен жүремін көңілсіз,
Алматының зорға оятып таңдары.

Маңғыстау!
Киелі мекенім
Тек өзің лайық талғамға.
Өзіңмен армансыз екенмін
Жалғанда.

Маңғыстау!
Мәртебемді асырар
Құм басқан төбелер, ен дала.
Ғашықпын, сырым жоқ жасырар
Іңкәрім сен ғана.

Маңғыстау!
Атыңнан айналдым
Затыңа байланып
Көркіңе тоймаған көкте Күн.
Өлгенше төсіңе жайланып
"Соңғы рет сені өпсем тілегім жоқ" дедім.

Маңғыстау!
Қасиет дарыған
Шуаққа жарыған
Көшеңде.
Ертеңгі тағдырың жанды жер жеке мұң
Десем де.
Шаттықтан жаным мас
Жауыны қарымас
Менің құт мекенім.

Елім,
Еркелігімді көтерер,
Өзіндей дархан қайда бар?
Перзенттік парыз өтелер,
Тек сонда жаным жай табар.

Жерім,
Байтақтығыңа бас иіп,
Сай тоқтығыңа жылаймын.
Өлеңмен алдыңа ас үйіп,
Төсіңе тізерлеп құлаймын.

Қазағым,
Айдалып, көшіп тегіннен,
Тартқансың тағдыр залалын.
Ертеңің үшін егілме,
Ұрпағың табар амалын.

Алматы,
Өз көркіне өзі мастана,
Маңайын ұрмас бас қала.
Құшағыңнан итерме,
Бермесең де баспана.

Туған жер!
Топырағыңнан жаралдым
Ерте көктем бәйшешегің бола алдым
Адыр-бұдыр сай-төбеңде еркелеп
Жынды желге тоналдым.

Туған жер!
Сен едің үміт артқан көп
Тауқыметіңді тартқам жоқ,
Төсінде сенің бабамның ізі қаңғырған
Анамның сөзі жаңғырған.

Айналайын киелім!
Жер бетінде саған тұрақ тең бе екен?
Әлде,
Туған жерің — жұмақ жер ме екен?!
Саған асқан сағынышты баса алман
Парызымнан қаша алман.

Туған жер!
Топырағыңнан жаралдым
Кіп-кішкене ақын қызың бола алдым.
Құпиясын құм жасырған қойыңда
Сағымдармен жоғалдым.

Туған жер!
Айныма осы қалпыңнан
Жусаның жұпар мен үшін артық,
алтыннан
Махаббат мендік өзіңе мәңгі өлмейді
Алса да тағдыр алқымнан.
Туған жер!

МАҢҒЫСТАУ

Маңғыстау!!!
Сағынып сені келгенде
Сағыныш-қолын бергенде
Шабыт моншағын тергенде
Өзің арнап ғапыл-жыр
Ғасыл-жүректен өргенде
Ғазиз жандардың орнына
Алдымнан шықты бір үміт
Артынан еріп мың мұңы,
Кеуіп қалған тым ындыны
Жауымдай менің бірігіп
Жеңілер одан бір демде
Болса да қанша ірі үміт.
Аңсап бір сені жеткенде
Өшің бар ма әлде тек менде?
Несіне маған түйілдің?
Ашу-толқынды үйірдің
Жағаңда жазған жырымды
Ақтарған әзиз сырымды
Лақтырып неге күйіндің?
Маңғыстау,
Айтшы қайғыңды?!
Білем дегенмен жай-күйді
Жаралып сенен өскен бір
Топырағыңды кешкен мың
Күйкентайдай құсың ем
Он жеті жаста ұшып ем,
Бір арманның соңында
Бағаңды сенің асырып,
Жоғыңды жым-жырт жасырып
Жел-дауылдарда тоңдырып,
Жауын-қарларда домбығып
Өзімді саған байлағам
Өзіңсіз өлең, қайдағы ән?!
Маңғыстау!
Адайдың арқар даласы
Каспий құшағында қаласы
Өрлігі асқан баласы

Ешкімнің жоқ таласы
Бүгінгі қандай тірлігің?
Қайда кеткен бірлігің?!
Қол салған саған кемде-кем
Бір шаршы жерін бермеген
Қайран да, ата-бабалар,
Аруағыңа тиді кім?
Маңғыстау!
Бекеттің бақтай мекені
Қара алтынды сапырып,
Құштарлығы ақырып
Ұлт пен ұлыс күн кешкен
Бірін-бірі шақырып
Каспийдің анау шетінен
Иманы тамған бетінен
Дегенмен жұмбақ-тақырып.
Маңғыстау!
Ұқтыр халінді?
Қинамай менің жанымды
Азабыма қандың ба?
Ағызамын қанымды
Сен үшін өртеп тәнімді.
Айтарым осы алдыңда.
Маңғыстау!
Сыңдардың тозағынан
Жылдардың мазағынан
Аман қап келдім саған
Ғұмырды бердің маған
О баста таза мұңнан.
Жолымды көрем сара
Қолымда — өлең ғана.
Маңғыстау!
Мәңгі тау, менмен теңіз
Парызым өтелмеген
Қарызым кетер ме екен?
Ақ сезім аңтарылған
Қасірет қаңтарылған
Өзіңе ақтаруға
Өмірім жетер ме екен?
Қиқымдай бақ табуға.

Шерқала-шерім менің
Ен дала — жерім керім.
Маңғыстау!
Шығар мұңыңды
Кімдер ол алған тынымды?
Солайша құртқан құныңды
Сен үшін көкті кеземін
Жауыңды шоқпен еземін
Тек қана айтшы шыныңды?
Маңғыстау!!!

АНБҰБ ҰДҚМӨПІГ
БОНЦА НҰБДАҚЫ
БҰНШО ІАДАОТ ІМ

НБДНМҚОС БАЙ
БД НҰҚОЯ БІА І
НАННҒҮ НҰН
ЖӨАКТӨЙ СӨЛІР

АУҒАН ЖАУЫНГЕРЛЕРІНЕ

Гиндикуштың шыңдарында сұрланған,
Қалды сендік ұлы үміт пен нұрлы арман.
Кімнен құнын сұрайын мен айтшы дос,
Жастығыңның сол жылдарын ұрланған?

Таңғы дабыл,
Қанды шабуыл есінде,
Өмір үшін тартысты олар төсінде.
Сағынышты сәлем хатқа сыйғызып,
Ақ сезімді сөнген оттай өшірген.

Қарамастан жауындар мен салқынға,
Күтті анасы жалғыз ұлын алтындай.
Туған жердің топырағы бұйырсын,
Әзиз Алла, амандық бер мәрт ұлға.

Мұңды Кунар,
Әйгілі асу Саланга,
Сан жолдасы жан тапсырды алаңда.
Қыршын кетті қылшылдаған қырандай,
Жанарға емес, қайғы толды санаға.

Ерлік күткен елі қайда сормандай,
Батыр жүрек ажалы ма, қорған ба?
Дүниенің жалғандығын ұғынды,
Хас ғұмырлар жас желектей солғанда.

Ауған жері,
Тауда желің ызғарлы,
Далаңда да бір қатыгез сыз бар-ды.
Көкірегінде өмір сүріп жүрсің сен,
Сүйгендері оралмаған қыздардың.

САМҒА САҒЫНЫШ

Самға қарай самғасам ғой сағыммен,
Енді ешқашан оралмасам қалаға.
Ермесем ғой сайқал жемқор ағымға,
Көрмесем ғой адамдарды алаған.

Самға жетсем араласып желменен,
Құмға көміп бар аяулы сезімді.
Махаббатқа қолды бір-ақ сермер ем,
Қадірімді білмей жүрген кезінде.

Тыныштықтың тәтті дәмін татсам ғой,
Шабытыма шырқыраған түн ие.
Ешкім көрмей, дымды білмей жатсам ғой,
Дағдарыстан дал болса да дүние!

Сам құмы, сағындым шаңыңды,
Балалық шағымды бал үнді.
Ертегін әжемнің нанымды,
Сен жайлы тақпақты жалынды.

Кезсем де, көрсем де өлке көп,
Дәл сендей сүймедім шағылды.
Күлмедім, жүрмедім еркелеп,
Іздеп те көрмедім бағымды.

Сам құмы, сағындым төбеңді,
Ой-қырды ізіндей түйеңнің.
Сезгенім, сенгенім көп енді,
Айтарым — өзіңді сүйемін.

Сам құмы сағындым сазыңды,
Жазыңды, көктем мен күзіңді.
Жанарды жайсаң жүз, наз үнді
Он алты жасыңда үзілген.

Мелшиіп сырыңа бекемсің,
Не ойлап жатырсың бүгін сен?
Сен мені таныр ма екенсің,
Құмыңда құлыңдай жүгірсем?!

* * *

Туған жерім шақырып қоңырлардан,
Талпынамын жаңдай бір бағы ашылған.
Онда — әлемдік мейірім шоғырланған,
Онда — менің сүйікті анашым бар.

Түгі де жоқ қызығар жалпақ дала —
Әр жерде бір бәйшешек қылтияды.
Сағынышым жүрекке салмақ қана,
Шын махаббат тереңде бұлқынады.

Құмды дала жәйін жұрт біле ме екен?
Соқса асау жел таңданба бұл тосынға.
Еркелікке келтелік жүре ме екен,
Шын ұнатқан бір бала ол да осында.

Батасы бар мұнда өсіп, үйленгеннің,
Таң шапаққа сәріде шығып қара.
Мен сүюді даламда үйренгенмін,
Ал жылатып жүрген ол бұзық қала.

Кей адамның дұшпанын білгенімен,
Далам жұртқа жаяды шапағатын.
Мені Алматы ғашық қып жүргенімен,
Маңғыстауым — өзіңсің махаббатым!

ЕР ШОТАН

I тарау

Адайдан туып, Алашқа болдың әйгілі

"...Шотанның жоңғарлармен соғысқанда екі қапталында екі жолбарысының бірге жүріп оқ, басқа да сілтенген қаруларды қағып, дарытпай отыратыны алғаш рет Аңырақай шайқасында Қабанбай батырдың ғана көзіне көрінген-ді. Сол кезден бастап Шотанды — Қабанбай батыр өзінің туған інісінен бетер іш тартып, ағалық құшағын ашып тұратын-ды..."

*(Бектұр Төлеуғалиев, "Бас сардар"
кітабынан)*

Ел басына күн туғанда
Сұр жебені тағынып,
Жолбарыс тон жамылып,
Хас ерлікті сағынып,
Кеудесінде күндіз-түн
Намыс деген аң ұлып,
Тек тәңірге бағынып.
Нағыз ерлер атойлап
Аналардың жасы үшін,
Ақ қыраулы шашы үшін,
Ерте жерге домалап
Түскен ердің басы үшін,
Туған жердің тасы үшін,
Қолына найза алады,
Ұрандап алға шабады,
Атамекен жер үшін,
Оған төккен тер үшін.
Жоңғар менен қалмаққа,
Елдің кегін алмаққа
Нағыз ерлер шыққан-ды.
Соның бірі сен едің,
Ер Шотаным, еренім.

Бейбіт күн қалып арманда,
Жау жан-жақтан алғанда,
Ақ ордасы ананың
Қаңырап босап қалғанда.
Жан қалқасы ағаның
Аңырап жасып жалғанда.
Жоғалтқанда жан жарын,
Қолына алып қанжарын,
Атойға салды хақ ерлер,
Соның бірі сен едің.
Тастамай туын қолынан,
Арландай жауын торыған,
Кезіккен дұшпан сау қалмас
Өзінің көрсін сорынан
Бір уыс топырақ соңынан.
Талайы естен танды да,
Мәңгілікке көз ілді.
Ал қалғаны алдында
Не істесең де, өзің біл.
Кетсе де жағдай ушығып
Жоңғарды қудың, қусырып.
Тізесін бүгіп, бас иіп,
Жатыр алдында аш, ұйып,
Ер Шотаным, еренім.
Шошынбай Аңырақай зарынан,
Жолдасы жолбарыс, жауы — адам.
Көзін шел қаптаған, айырылып арынан,
Бөтеннің жеріне қол салған дұшпанға
ұмтылды.

Жолында жатты өліп сұм түрлі,
Өрлігің жанардан жасын боп атылды,
Бұрын-соң біздің ел білмепті дәл мұндай
батылды.

Найзағай ұрғанда дір етіп көрмеген,
Ғасырлық тасырдан өлмеген,
Далам да көтеріп еңсесін —
Сілкінді лақтырып қайғының белшесін.
Жалғанға келіп жәй күні,
Арманның асып айдынып.

Қара бүлгітарды қақ жарып,
Аспанда анау бақ жанып,
Адайдан туыш Алашқа болдың әйгілі.
Жұлдыздар сансыз жығылып,
Жер осалдығын ұғынып,
Сапарларына үлгермей,
Бақыты әлі тұр келмей,
Күй кешті мұндай бар қазақ,
Кеудесін керген зар қажап,
Сен елім деп өртеніп,
Кеуденді намыстай дерт еміп.
Жауыңды жойып жарадың,
Адайдың туын қададың.
Жеті жұрт келіп, кеткен жер,
Үш қиян өрттен өткен жер.
Маңғыстау деген мекенде,
Бір өзі маңғаз жеке елдей.

II тарау

Мен қайтарам кегімді...

...Шотан бастаған Адай жасақтарының жүрген жерлері жайрап қалып жатты. Күн бесінге таянғанда қалмақ қолдары бытырап, бөлек-бөлек қаппа бастады. Осыны байқаған Шотан қалмақ қолының негізгі бөлігін қоршауға алды. Көп ұзамай қоршаудан оншақты қалмақ жауынгері шығып, жаңдарын қалдыруды өтініп, жан сауғасын сұрады. Шотан Абылайға қарады. Абылай Шотанға:

— Жауды жеңген сіз, билік жеңген адамның қолында болуға тиісті, сондықтан да шешімін өздеріңіз, Ералы сұлтан екеуіңіз аласыздар, біздер сіздердің алған шешімдеріңізге ризамыз, — деді.

*(Бектұр Төлеуғалшев, "Бас сардар"
кітабынан)*

Аш бөрідей түйіліп,
Жасың-кәрің жиылып.
Қарындасқа қол салдың,
Еркелер қасы қиылып.
Жан-жақтан нақақ анталап,
Екі көзің қанталап.
Туған жерімді таптадың
Төсін шүйгін балталап.
Айдың күні аманда,
Гүлім саған сабан ба?
Менің ғазиз даламды
Тулақ еттің табанда.
Төске өрлеп барасың,
Қасқыр-дүлей қарасың.
Сенің найзаң өлтірді
Ананың жалғыз баласын.
Сәби сенен кем бе екен?
Ана сүтін ембеген
Ару әлі қарап тұр,
Шымылдыққа енбеген.
Атада үміт қалмады,
Сенімнің жоқ салмағы.
Мейірімнен жүрдайсың,
Аманаты Алланың.
Тәңір кінә тағар ма?
Машқарда жан аларда,
Аспан теріс айналды,
Жауыздықтан жанарда.
Жетім, жесір елде көп,
Сан мәрте аттың пендеге оқ.
Ізгілікті күл еттің —
Имандылық сенде жоқ.
Айтарым жоқ жағымды,
Ашу бойда қағынды.
Ажалыңмен қауышқын,
Быт-шыт етем бағынды.
Сал, қоштасу әніңді,
Шығарамын жаныңды.

Мынау болат найзамен,
Ағызамын қапыңды.
Білгің келсе тегімді,
Елім — Адай ер үнді,
Шотан деп ат берілді.
Сен соңғы рет демінді ал,
Мен қайтарам кегімді.
Атам — Мұңал, Жарымын
Санамда жоқ сары мұң
Тәуелсіздік — арманым.
Дабылындай адалдың,
Әжібайдан бата алдым.
Қайырымнан құр қалған
Қарғыс атсын қаталды.
Деп найзасын көтерген,
Ойы қашты төтеннен.
Иә, иә
Болмаса?!
Қараң батыр, кет елден.
Елдік, өрлік тірегі,
Жалғыздықта жыр емі.
Арқыраған батырдың,
Нәп-нәзік-тін жүрегі.
Ар-намысы — Құраны,
Құраны — оның ұраны.
Ал, ұраны — ізгілік
Адамзатпен тұр әлі.

*Тамыздың 28-і, 2005-жыл,
Үстірт, Сейсем Ата қорымы.*

II-бөлім

Сен мәңгі бол, қара өлең

* * *

Бір бақыттың таба алмастан сынығын,
Көңілімнің ылайладым тұнығын.
Мен Аллаға адал едім, амал не,
Тағдыр жиі салды диуан құрығын.

Бір күлкіні іздеп жүрмін қақырап,
Жақсылықпен бітсе болар ақыры.
Өмір ескі суреттерден тұрады,
Өлеңіме бәсіре мұң тақырып.

Бір азаптан құтылмадым жанымда,
Құтқармады сүйгенім де, жарым да.
Тұрақ таппай жырақ кетсем адамнан,
Құшақ жайып қарсы алмайды қорым да.

Бір сезімнің мейіріне қанбадым,
Ернім қыршып, тістелсе де бармағым.
Ақ көрпеде азабымды жамылдым,
Ақ қағазда ақтық сырлар жандағы.

Бір арманға асығып ем жасымнан,
Жолда талай жылап, күліп, шошынғам.
Қара өлеңге сеніп жүрмін құдайдай,
Не болар- ау,
Не шығады осымнан?

Қайғы мен шаттық жарысып,
Жақсы мен жаман алысып
Зулайды уақыт.

Арманым күліп алдайды,
Жалғанды күдік жаулайды
Басталмай жатып.

Бұйырған сыйым кетпейді,
Тәңірге үнім жетпейді
Мейірім — жақұт.

Махаббат оты жанғанда,
Құмарым сірә қанған ба?
Таба алмай бақыт.

Құлазып кештер батса да,
Жұлдыздар жылап жатса да
Алдамас арман.

Үмітті үзе көрмегін,
Салса да мұңдар өрнегін
Баса бер алға!

Бақытың — бес күн тірлігің,
Мәңгілік өмір сүрді кім?
Өтеді жалған.

Лапылда, жүрек, лапылда,
Жанартау болып атыл да
Өлеңім, самға!

• • •

Ақындарым әкім қуған заманда
Әкімдерім даңқын жуған қоғамда.
Бал таңдаған талтандап жүр жамандар,
Табиғат тұр,
Ауа жетпей оған да.

Баспана жоқ, асханада шәй ішіп,
Соңғы теңге даяшыға бұйырар.
Жүйке жұқа, жүрек мұңнан майысып
Жас тас болған осындайда құйылар.

Бастығымның бабын тауып біреулер,
Шашты құнды байлығымды екінші.
Қазағыма қайыспайтын тіреу бер,
О, тәңірім, қасқа ұлды кешірші.

Билігімді беріп қойдым қолдағы
Кім шешеді елдің жәйін, ертеңін?
Туған жерге жақын ешкім қалмады,
Ақындарды айналдырған келте мұң.

Тәуелсіздік туым желпіп қолымда,
Ата-баба орындалды арманы.
Дегеніммен не қалады соңымда?
Тілім-тулақ,
Салтым — салақ,
Садақа кет қалғаны!

Табыс таппай, пайдам болмай еліме,
Атауы жоқ көшелерде сенделем.
Маңдай терім төгілмесе жеріме,
Неге жүрмін ақын деген кеудемен?

Бақыт қайда?
Дауысым қайдалаған?
Бәлкім барып қайттым да қасына мың?
Алатаудың ақ төсін аймалаған,
Қара түннің тығылып шашына мұң.

Сағынышты шыдамға сағалаттым,
Бәлкім, бақыт шабыт боп желбіреді?
Сілекейі шұбырып қанағаттың,
Шодыр бұлтқа ағаштар телміреді.

Арзан бақыт жоғалды талайы кеп,
Арманымды ақылым тергемейді.
Құлың болып қаласаң қалайын деп,
Ақ жаңбырға көк жусан еркелейді.

Үміт өліп тағдырдың табағында,
Сонда жаман пиғылдар шырайланып.
Бар бақыты-теңіздің қабағында,
Кете алмайды шағала шыр айналып.

Ертегіңді ерітпес төмамда елес,
Ләззаты өмірдің — сандығында.
Қоғамда емес, адамда, заманда емес,
Бар бақытым — қара өлең хандығында!

Жалғыздық жанымды жаулаған,
Тәнімді басынған.
Досым жоқ мейірім аулаған,
Қасым көп тарыдай шашылған.

Жалғыздық,
Күнімді билеген,
Түнімде — әміршім.
Мақсат көп, қол ұшым тимеген
Арман жоқ, тек қиял тәңірсің.

Жалғыздық келсең де тау асып,
Мен саған оп-оңай көнем бе?
Тірлігім — мәнісі, дертімнің — дауасы
Тек билік етпессің өлеңге.

• • •

Төлегендей ғашық болмай кетесіз,
Тіршілікті қимай-қимай аттана.
Қыз Жібектей сүйем десем нетесіз?
Көзім нұрлы, ал шаштарым қап-қара.

Төлегендей тәнті еткен едіңіз,
Тамылжыған тамыздың бір кешінде.
Ен далаға не бақ іздеп келдіңіз,
Тәңір тәтті тілегімді кешірме.

Дүниеге тек сіз үшін келдім мен,
Деп жүргенде мұнда біз.
Сағыныштан шөліркеген ерніммен,
Жыр оқысам тыңдаңыз.

Қыз Жібек мұң тұнып қалған жанарым,
Қарт Каспийдің жағасынан ынтығып.
Сізге өлердей ғашық болып барамын,
Қасіретім — қара өлең боп бұлқынып.

* * *

Шағынбайын шалқымаса кемелім,
Сағынбайын әрі қашса дегенім.
Азабыңды, мазағыңды көтерем,
Бағымдайын сен аман бол, сен елім!

Асыр салған таң көшінде мен балаң,
Фасыр бар ма нән төсіңді ембеген?
Ғәм жаһанда сенен артық жұмақ жоқ,
Сен тыныш жат, сен тарылма, кең далам!

Болсын сорым көбірек те аз бағым,
Қалсын бір күн саған өлең жазамын.
Жырлаудан да, мың даудан да қашпайын,
Сен жасай бер, сен өлмегін, қазағым!

Күнім менің көңілімдей жаралы ең,
Мұңым мәлім мен түбінде дара өлем.
Бар бақытқа, сан жақұтқа сатпайтын,
Сен мәңгі бол, қазақ тілі, қара өлең!!!

Кешір мендік
Сағынышты сабасыз,
Жыртық әнді жағасыз,
Сезімімді бағасыз,
Төзімімді шарасыз.

Кешір, мені
Күткенімді қас қақпай,
Жаным қажып, ас батпай
Көңіл назын бұрымды
Тақырыпсыз жырымды,
Жатқа оқыған асқақтай.

Кешір менің
Тым жылауық затымды,
Жетпей қалған хатымды,
Күнәдан пәк болғанмен
Тіршілігі толған мұң
Ақын деген атымды.
Кешір...

* * *

Өлең!
Тек сен тастай көрме.
Мені.
Одан жастай өл де
Жеріп.

Өлең!
Тек сен алдай көрме.
Жалынам.
Батып қалмай көлде
Шық, көзімнен
Жарық ән!

Өлең!
Тек сен мені ұмытпа
Өтінем.
Сенсіз тіршілік, жұрт та
Керексіз деп кетіп ем.

Өлең!
Өмірімнің мәнісі ең...
Сен көнсең.
Сенсіз мұндай қан ішем
Өлгенше.

Жалғыздықтан жабыққан сәттерімде
Сағынышым сабырдан шеткеріде,
Армандаймын.
Тағдырым тар маңдайлы
Мені ұмытып шынымен кеткенің бе?

Сезім түгіл тұрған жоқ төзім де оңып,
Қайғы біткен жас болып көзімде өніп.
Адалдығым бәлкім ол қаталдығым
Өз ойымнан опық жеп, өзім тоңып.

Бұрылмадым сүрініп жылап алып.
Жырларымның жүрегім-тұрағы анық,
Жалғыздықтан жабыққан сәттерімде
Өлең, мені аймала тұра қалып.

* * *

Мұқа,
Менің жырларымды балапан,
Сен оқысаң, не дер ең?
Қара бастың қамын ойлар қарақан,
Пенде болсам?!
Жебеме!

Ақынмын деп есірсем,
Қию қашып, сөз мәйегін жоғалтып,
Қара өлеңнің құдіретін кетірсем,
Мұқа, мені қарғыс атсын со қалпы.

Мендік өмір — жыр жазу деп ел жайлы,
Еңбек етпей, күнде өткізсем кеш жиын.
Өлеңдердің сезімім мен сен жайлы,
Мұқа құны бес тиын!!!

. . .

Шошаңдаған шабыт маған ысқырып,
Өмірімнің айналғандай мәніне.
Мен де ешкімге қарамаймын пысқырып,
Қымбат көйлек жарасады тәніме.

Өлең деген қасын керген керім бе?
Тек өзі боп маңымда көз ілгенім.
Маңғыстаудай маңғаз туған жерімде,
Өр адайлар көріп, өсіп, білгенім.

Алматының көшесінде мұңданам,
Ал адамдар дым сезбейтін асыққан.
Тек Алатау биіктігі шыңдаған,
Аласармас қалғанынша қасық қан.

Бірде арманым биігіне шығар мың,
Қиын, қыңыр болғанымен жолда аса.
Қазақтың бір ақыны боп шығармын,
Бекет бабам қолдаса.

* * *

Сен барсың.
Жоқ менде арман.
Басымды қатырма, шық елес!
Тіршілік еткенім, құмарлық арсыз
Біртұтам опасыз жалған,
Бәрі де түк емес!

Құштарлық бар менде,
Жоқ төзім.
Мен де бір қайырға зар пенде
Шоқ сезім.
Өмір бар астасқан
Өліммен.
Көңіл жоқ қастасқан
Көңілмен.

Жоқ менде уақыт,
Анам да шарасыз
Көнем.
Бар менде бақыт
Бағасыз.
Өлең.

• • •

Аспан алыс, бет-ажары жабық күн,
Аяз гулеп елшісіндей тамұқтың.
Соңғы кезде сезім түгіл мен тіпті
Өмірімнің өзінен де жалықтым.

Айналаны аппақ суық қар жапты,
Жыр жаздырар күздің күні тарқапты.
Бақытың да, жақұтың да қажетсіз,
Санаспайтын сағыныштар шаршатты.

Асау өлең тастап кетті, жаяумын,
Жан мұңымды енді кімге жаярмын?
Құрсын бәрі, шындығы жоқ шырт өмір,
Тұншықтырып, таусылуға таяумын.

Өзің болсаң жүрсің әлі шалғайда,
Жыл құсынан хабар берсең болмай ма?
Дымды ұқпаймын ұғындырар біреу жоқ,
Бақыт қайтып босағама қонбай ма?

Қытымыр қыс, бала кептер қорексіз,
Айқын бәрі, тек сен ғана дерексіз.
Адалдығым Алла білер кім үшін?
Сүйгенім де, күйгенім де керексіз.

Үмітімнің үзілді ме жолдары?
Осы ма екен ғұмырымның солғаны...
Тағдыр мені отқа таста, суға сал
Қара өлеңнен айырмасаң болғаны.

СЕГІЗ АЯҚТЫҢ ІЗІМЕН...

...Анадан алтау,
Атадан төртеу
Жалғыздық көрер жерім жоқ,
Ағайын бек көп,
Айтайын ептеп,
Сөзімді ұғар елім жоқ...

Барар жерім жоқ,
Қарар елім жоқ,
Нән қалада қаңғырып жүрмін.
Досым жоқ даналы,
Қасым көп саналы
Мәңгіріп тұрмын.

Адамдай панасыз,
Марадай анасыз
Сағынған кең даласын.
Сыр айтар халім жоқ,
Шын айтар зарым көп
Өлеңім,
Жалғыз дос сен ғанасың.

Жанарда жас жатып,
Бас қатып
Күлкім де қоштасты жел тілек.
Мұңыммен мазасыз,
Түріммен шарасыз
Абайда жүремін тентіреп.

Хақым жоқ бақытқа
Ақындай
Шуақсыз жыр туып шабыттан.
Ертеңі белгісіз
Тентегі бергісіз
Қазақтың мен деген бір қызы
жабыққан.

* * *

Ардағым қашып,
Арманым жасып
Алданып жүрген шақтарда.
Өлеңім тілсіз
Көмейім үнсіз
Көмілем ойға бақтарда.

Қинаған өмір,
Қимаған көңіл
Тілегім ұшып желменен.
Шабытым қашып,
Табытым ашық,
Күттірген көптен келмеген.

Үзілер үміт,
Тізілер күдік
Шашылып шындық далаға.
Шапағат жырақ,
Махаббат сұрақ,
Жаздан соң қыс кеп қалаға.

Түк қалмай бойда,
Жүк толды ойға
Арманға сеніп кекілді.
Бақытты аңсап
Уақыт та шаршап
Күндерім біткен секілді...

СЕРІК ТОМАНОВҚА

Мұқандар жоқ, Абайлардың соңында
Кеткен мәңгі қаламымен қолында.
Тағдыр бақтың бұйыртпады бірін де
Сені де, Аға, көре алмадым тірінде.

Көре алмадым шабыттанған кезіңді
Ақ параққа ақтарылған сезімді.
Мен білмедім, сені мұңның құшқанын
Тіршіліктің тарықтырған тұстарын.

Мен білмедім, алдамшы үміт малданып
Сенің оған күн кешкенің жалданып.
Бәлкім, солай бақтың да кешігіп
Сен асығып жаптың өмір есігін.

Өкпелемей бес күн жалған фәниге
Бірді әкетіп, бірді әкелер әр үйге.
Сен жырың оқылғанда ұйып таң
Түн жымыяр әр күлкімен миықтан.

Сен кеткенмен дүние өзгермеді
Қала, дала, жұрт аман өз көргенің.
Ақындар жүр алысып сезімменен
Ал, арулар жоқты аңсап көз ілмеген.

Тірісінде мұндарды өріп кілең
"Тағдырынан алданған — дерсіз бір мен".
Өлеңінді көзіңдей көріп жүрем,
Кешір аға, өмірді сенсіз күлген.

АМАНҚОС МЕРЕЕВКЕ

Мен сүйемін алып Күнді төбемде
Күйдіретін шілдеде.

Аспанымды ауа қармап өбем де,
Түнді құшам кәжекейін ілмеген.

Мен сүйемін дархан, дара даламды
Оған теңеу таппадым.

Әкемді — ата, келін еткен анамды
Ұмыттырып тақпағын.

Мен сүйемін тауларымды түксиген
Жақындасаң, адалдықпен, кел сертпен.
Анау кәрі қарағайды бүкшиген
Талай дауыл теңселткен.

Каспий, сені сүйем десем, ұнай ма?
Толқындардан көрінбей тұр көлемің.
Мені көрсе, қуана ма, жылай ма?!
Секіреді біліп-тұрып өлерін.

Мен сүйемін мынау туған жерімді
Менің жұмақ мекенім.
Мейлің, бақыт атаулысы жеріңді
Күлкім алып секемін.

Мен өлгенше сүйем оны, жалықпай
Бір минут та тоқтаман.
Сүйіп болсам, бет-пердемді танытпай
Тек ажалға оқталам
Онда тірлік жоқ маған.

Қазақ еткен тілімді де, өңімді
Тәңіріме тәубе етіп бас иемін.
Қалдырса да, қаңғыртса да көңілді
Мен өмірді сүйемін.
Мен сүйемін өмірді.

Көзімді шаттықпен жуғанмын,
Басымды миллион ой жегенмен.
Бекеттің жерінде туғанмын,
Дәм татып мейірім дегеннен.

Әйелмін.

Тағдырдан бұл жазам?
Бағына өзгенің жадырар.
Абайдың тілінде жыр жазам
О, тәңір, басқа арман адыра!

Еркемін, өктем де шығармын?
Ашуды кейде тез сұлатып.
Шәмшінің әніне жыладым,
Бір қазақ жігітін ұнатып.

Нәзікпін. Тұрандот емеспін,
Өлеңмен тірлікте екеумін.
Өмірдің мұңдарын жемес кім?
Бәрібір бақытты екенмін.

III-бөлім

Мен саған ораламын

* * *

Жоғарының қалыс қалмай жарлығы
Өзен ағып, желмен билер қоғалар.
Ең бастысы, әке, сенің барлығың,
Мұңлы күндер бірде әйтеуір жоғалар.

Кейде нәсер төгіледі аспаннан,
Түсініксіз жерді сүйіп, соғары.
Аңыздан да, жырлар менен дастаннан,
Әке, сенің парасатың жоғары.

Қиял қуып ақылымды төрінен,
Арман, үміт, жүрек болып үш тірек.
Сезім, достық, құштарлықтың бәрінен,
Әке, сенің махаббатың күштірек!

Бүгінгі күн өсірмей ме мерейін,
Дүниенің нәзіктігі қалмапты.
Жастығымды, шаттығымды берейін,
Аман болшы, аман жүрші ардақтым.

* * *

Ана!!!!

Сен деген

Ең ұлы адамсың.

Жеңбеген

Ешбір мұң, тәмам сын.

Мұң түгіл, қайғы да енбеген,

Тек бақыт лайық, қамалсың.

Сен деген

Ең көркем әйелсің жердегі.

Тең бе еді?

Қылығың — жұлдыздың ермегі.

Ғажайып ән-күйдің өзі де,

Жетпейді күлкіге сендегі.

Сен деген

Мейірім бағысың.

Зердеде,

Ақылды айтпасам тағы сын.

Сабырды сап-сары сақтайсың,

Жүректің жайлатып қағысын.

Сен деген,

Өмірдің мәнісің,

Тербеген

Көңілдің шәлісін.

Періште кейпіңде күлесің,

Перзенттің пайымдап әр ісін.

* * *

Құным — табылмаған жан тұрағы,
Жырым — ұйқысыз түн сандырағы.
Тек сен аман, ғұмырлы бол,
Ұлым! Өмірімнің шамшырағы.

Мұңым, қанатыңды қағайын ба?
Сырым ашылғанмен ағайынға.
Ешкім мені түсінген жоқ,
Ұлым, сен де болмай маңайымда.

Күнім, шаттыққа сан көмейін бе?
Үнім, тұншығады көмейімде.
Жалғыздықтан жапа шектім,
Шыным, таудан құлап өлейін бе?

Сені ғана қымай қалам,
Мені итерген мидай ғалам.
Өгей қызы туған елдің,
Жөргегіне сиған қалай?

Таңды күтем, бақыттысы бір атардай,
Жанды күтем, сезімі асып ұнатардай.
Өлеңімді мақтаған жұрт,
Неге итеред, құлатардай,

Ұлым — тірлігімнің шамшырағы,
Шыным, сағыныштан қалжырадым.
Сенші маған, мән бермегін,
Жырым — жалғыздықтың сандырағы,

Сауық салған салдақы сазы мықты,
Дүниеден баз кештім кешір, ана.
Маңдайыма сорлар мың жазылыпты
Мына өмірге әкелдің несін ғана?

Арманымнан адастым иманы үстем,
Таңдарымда жасырып күн жарығын.
Қайратым да таусылды жиған күшпен
Өзді-өзімді жарытпай өз жарығым.

Өткен әрбір күніме өкінемін,
Кешір, ана, сал басты сағынышты.
Ақырет күн жалынам жекімегін,
Ақтық жырым аққанат қағып ұшты.

Жырым қалар, айтылмай әнім қалар
Қайғы қаулап жап-жасыл құрағымды.
Жаным ұшып, жер менің тәнімді алар.
Мен солайша өзгертем тұрағымды.

Менсіз әлем білемін ұнамасын,
Өлу оңай, лап етіп жансам кенет.
Қабіріме гүл егіп жыламашы,
Кешір, ана, кешкенсің қаншама рет.

. . .

Тал бойымды тоңдырып таң ызғары,
Қайталанып тағдыры сан қыздардың.
Сағындырмай, ешкімді сағына алмай,
Аға, бүгін тағы да жалғыз қалдым.

Арман алыс, қиялым қанатында
Тарлық көріп, талантым, тағатым да.
Жиын түгіл, жылауға шамам келмей,
Дем аламын тірінің санатында.

Аға, менің сезімім сарқылғандай,
Сезімдерсіз ертеңге нарқым қандай?
Түкпірінде кеудемнің тыпыршиды,
Жарым үміт жарыққа талпынғандай.

Түсінбеймін өзгені, өзімді де,
Кермек мұңым кеңістік сезінді ме?
Ғашықтық пен құмарлық адыра қап,
Құдай үшін қанағат көзінді ілме.

Жалғыздықтан соншама шошынамын,
Таусылардай өлеңім, тосын әнім.
Айналамнан алданыш таппай қалып,
Ұлы көштің шаңына қосыламын.

Көкте күннің бешпеті ағытылды,
Құптағандай шаңқайда шабытымды.
Қайдан ғана іздеймін айтшы, ағажан,
Әлі құшып көрмеген бақытымды?!

Бағзы үмітпен өзімді құр алдаймын,
Көңілімді басқаға бұра алмаймын.
Өкпелеме, ұрыспа, сөкпе, мама,
Бірақ олсыз мен мүлде тұра алмаймын!

Армандарсыз бұл жалған бос екен ғой,
Сенім деген адамның досы екен ғой.
Жалындырар, табынтып сағындырар,
Сүю деген, жан мама, осы екен ғой?!

Тәнім теріс тағдырды жекірді де,
Мәңгі сезім бойыма бекінді ме?
Құшағыма кей кезде ұмтылады,
Ол да мені қалайтын секілді ме?

Үндемейді, кейде ұзақ айналайды,
Түнереді тек ашу бойламайды.
Шақырса да, сонан соң ақырса да,
Олсыз менің ғұмырым жайнамайды!

Шабытының ол берер алмасы көк,
Жібереді кейде еркін самғашы деп.
Мен өлеңді өлгенше сүйем, мама,
Өмірімде соңғы да алғашқы рет!!!

• • •

Мұңнан қашпан жеңе алмас
Ғашықтықты қайтарағын дәрі бер.
Маған ешбір тәуіп көмек бере алмас
Сағынышты тарқата ма дәрігер?

Жаңа гүлдеп өмірімнен түңілдім,
Бақыт алдап қашқақтайды әрі-бер.
Тәнім бүтін, көкірегіме үңілдім
Жанымды емдеп жаза алмайды дәрігер.

Махаббаттан алдандым
Құрбан болып қайталанбас шақтарым.
Үміт үнді шыққанымен алдан мың,
Адасады арман құшар ақ таңым.

Мен егілсем, дүрмек дүние қыңбады,
Көңіл суып, тәнім суық әбігер.
Жасымды сұрт, өлеңімді тыңдағын
Мама, маған шақырмағын дәрігер...

* * *

Ақындыққа о бастан-ақ бекінгем,
Өлең — өмір, өлең — менің тағдырым.
Енді ешқашан ештеңеге өкінбен,
Жүрегімде бар ғой менің ақ жырым.

Сағынышпен қоныстанған кеудемде,
Өлеңімнен басқа түк жоқ, жыламан.
Айлы түнді есіңе алма ей, пенде,
Бақыт сұрап қайғы-қасірет құраған.

Көктемеде кербез күйді кешкенмін,
Шабытыммен бірге шалқып көңілім.
Әке, сенің үмітіңмен өскенмін,
Қалай ғана мұңға толды өңірім?

Сан сүріндім Бекет қана сақтады,
Төңірім де тауыспады тұзымды.
Әке, сенің арманыңды таппадым,
Кешір жырға жанын берген қызыңды...

* * *

Жазғыра көрме, жан ана,
Жазым бассам жаңылып.
Сәулесі түспей санаға
Жастығым өтсе қағынып.

Кешіргін мені шақтарда
Сезімге қалсам байланып.
Сүйгенім үшін ақталман,
Оралам саған айналып.

Басыма қонған береке
Қашырсам өзім бетімен.
Жусаны жебер өр мекен
Ашар бағымды жекімен.

Өлтірмен соңғы үмітті
Қолымда барым жалғыз-ақ,
Арманға сеніп жүріппін
Ынтызар ерін, бал құшақ,

Мәртебемді өлең өсірер
Шалқытып шабыт ен дала.
Қайырымды Алла кешірер
Кешірсең мені сен ғана.

Мама!
Мен бәрінен шаршадым.
Әл бермес әрнені аңсадым.
Жылатпай жұбатшы, жалынам
Көзімнен жас емес, тамса мұң.

Шаршадым, жабайы сезімнен
Тас емес, таразы төзімнен.
Сүйем деп сүрініп күйемін,
Қателік кетеді өзімнен.

Сағындым біреуді, бір елді
Көмейге құмарлық тірелді.
Еліткен, еріткен жерітпей,
Сағымдар шалқайып жүр енді.

Өзімнен, сөзімнен алдандым,
Тізерлеп төсінде жалғанның.
Ұмтылып, биікке құлшынып,
Соңында жалғыз қап сандалдым.

Бәлкім мен ақын да емеспін?!
Қасында қаңғырған елестің,
Мама, мен бәрінен шаршадым
Енді өмір-тамаша демеспін...

Өмірімнің төріндегі ең,
Көңілімнің көгіндегі күн.
Сағыныштан салған әнім сен,
Жазымыштың жазғанына беу...

Тамшысымын қара қаныңның,
Бауырыңда балапаныңмын.
Бар жылуын алақаныңның,
Бердің, әке.

Өтер өмір қас-қағымдай-ақ,
Дүние шуақ шашқанымен де
Басты бейне — дастанымдағы
Сенсің әке.

Жазылмайды сенсіз жыр менде,
Жалғыз жүрек сен дер кеудемде.
Атар таңнан үміт жоймадың,
Сапарларда сені ойладым.

Тәңірімдей табынарым — сен,
Тағдырым да, бағым, барым — сен.
Адам бол деп күнде сұрадың,
Сеніміңді ақтау — мұратым.

Бәрін де, бәрін де сезем мен,
Тағдырды тайсалмай безерген
Ән-жырды талай жыл өлмеген
Ерніңді ерніме шөлдеген
Бәрін де сезем мен.

Келуге ынтықсың, келмейсің
Кішкентай қалада бөлек бір елдейсің
Көргенде сүюден жалықпай
Сезімің ақиқат анықтай
Күдікті күл етіп жерлейсің.

Жыр жазам баяғы сезіммен таң ала,
Заманға қарамай жымиған жаңара
Кеш кетіп, түн келер көз көрмес,
Сен жайлы өлеңді өзгермес
Ән етіп шырқайды Тамара...

Таңымды атырам сенсіз,
Кешімді батырам реңсіз.
Күтемін ғажапқа сеніп,
Жағада жайдары желсіз.

Ғұмырым болса да келте,
Алты айға жетердей өртеп
Қайыптай бақытты етсең...
Ақбөбек көңілді ерке.

Күнімді көремін дәмсіз,
Түнімде назданып мәнсіз.
Бойымды сағыныш басса,
Дем алып әлсіз.

* * *

Сыртта сәуір, сәнді көше майысып,
Мұң мәз болды, күлкі құшқан жәй ұшып.
Кешір енді сені күте алмаймын,
Сағыныштан құттай жүрек қайысып.

Қарлығаштар оралғалы көп болды,
Соларменен биік көктем шоқтығы.
Қармен бірге ызғарлы жел жоқ болды,
Бір хабардың сенен ғана жоқтығы...

Өрік гүлдеп, қайың жарды бүршігін
Жылғалардан жылдам-жылдам су ақты.
Шабыт шалқып, жыр иірді ұршығын,
Күн жымыды: «Өмір бар деп шуақтың.

Сыртта сәуір, жұрт та зәру көктемге,
Тек мен ғана өмірге өгей жандаймын.
Қарлығаштар қанат қағып жеткенде,
Кешір енді сені күте алмаймын.

• • •

Жалықтым жалқы өмірден,
Тарықтым салқын көңілден.
Шындыққа шөлдеп, шаршадым
Қас-қағым дүние, қоңыр дем.

Бақытын іздеп басымның,
Қалмады дәмі асымның.
Тек өлең жазсам тірілем,
Шабытсыз шақтар ғасыл мұң.

Қырдағы гүл ем қырмызы,
Сананы басты тұрмысым.
Аңсаған арман аңыздай,
Үмітім үзік жырмысың?

АМАНАТ

Туған бауыр, жүрегімде у,
ішпей жемей жаным мас,
Кез келеді қашсаң-дағы
аттанатын сапарға.
Мен табынып жүргеніммен
Мұқағали танымас,
Мен өлгенде мені тіпті
Кеңсайға да апарма.

Бақытты боп бақпасам да,
балдай дәмін татқанмын,
Мен өмірді сүюші едім,
мейлі сорым көп менің.
Арманыма ақ шуақтың
адасқаны батқаны
О, бауырым, мені көмгін,
жырларымды көмбегін!

Өлеңдерім ұрпағымдай тірі қалса болғаны,
Жырларымды жұртым алсын,
ұқсын мейлі ұқпасын.
О жақта да арманымсың,
өзің ғана қолдарым
Сүйікті жан, жанарыңнан
бір тамшы жас шықпасын.

Туған елім, өртенбесе, өкінбесе жетеді,
Күнәм болса, кінәм болса,
көктен көмек сұрайын.
Бауырларым, өздеріңмен өзге қайғым кетеді,
Тірлігімде алыс кеттім,
енді жақын тұрайын,
Туған жердің бір төбесін биіктетіп тұрайын.

Мен өлгенде маң даламның
бауырына жерлеңдер...
Маған ғашық шебер бала
гүл әкеліп жүр дәйім.
Сыр бойының маңғазына
енді мені бермеңдер,
Бауырларым, мен өлгенде
туған жерге жерлеңдер!!!

Арманымның асырардай шоқтығын,
Арып-ашып күн кешемін.

Далбаса.

Бұл өмірде ештеңем де жоқ, күнім,
Жасы кеппес өлеңдерім болмаса.

Шарап жеңіп, сауық-сайран құрғам жоқ,
Жасқанбастан тағдыр мұңын жолдаса.
Мінезім де жетісіп бір тұрған жоқ,
Сені құшар ақ жүрегім болмаса.

Атақты емен, дәулетті емен, дарамын,
Шабыт қана. Шашылмайды ол да аса,
Өмірге бос келіп, кетіп барамын,
Сені өлердей сүйгендігім болмаса...

Арманды іздеуден шаршадым,
Қырандар көкке іліп әкеткен.
Естайдай бірсүйер жар — сағым,
Қалғаны сезімді кекеткен.

Ойлардан жындандым,
Қиялым шынайы одан да.
Тазалық түбінде зыңданның
Табиғат түнерген содан ба?

Ісім жоқ бітірген
Кештерде сүрініп құлаймын.
Үмітті үлкендер үпірген
Бекеттің басында жылаймын.

Бақытым-жыр арнам,
Соңына мыңдарды ерткен.
Мен сенсіз бәрібір тұра алман
О, арман, жылатқан, жеріткен.

Шаршадым
Шабыт көп азаптап.
Бақыт жоқ, мазақ қап.
Сен сағым
Соңынан кеткенсің.
Солайша бақытсыз еткенсің.

Шөлдедім
Бекеттің бал суын ішкім кеп,
Басыма сағыныш көшкін кеп
Өлмедім
Алайда.
Түсініп келер деп қалайда.

Таңертең
Мұңымды маңдайдан өшірем.
Кел, ертең
Бәрін де кешірем.

Жаныңдағы жарылысқа қарамас,
Жайнаң қаққан жақсы қызбын сырт елге.
Өмір осы бағы, соры аралас
Анар ханум, маңайыңнан мұң терме.

Адассам да ақ жүректі әнімнен
Мен жалғанды сүйеді екем өлердей
Күш-қуатқа жарымаған тәніммен,
Тырмысады жүрек түбі жеңердей.

Шұғыласы шомылдырар шаттық бар,
Бұл жаһаннан бақыт таппай өтем бе?
Алыс күнге асығумен аптықпай,
Күлкі көміп, қас керемін бөтенге.

Кінәсізбін, күнәһар түн басынба,
Күнә татпан таусылмаса күш-айла.
Мен өлгенде қабірімнің басында
Ақындар кеп, жасап жатсын мұшайра.

Балапандай жырларыма мас бола,
Мазақ етер мәртебелі халық та.
Ерте, кеш пе, тәнді көмер тас мола,
Анар ханум, өміріңнен жалықпа...

* * *

Құлазытты түсі көк,
Қала кеші қайыңды.
Күз елемес ісі жоқ,
Меңдей масаң шайырды.

Жалғыз қалдым көшеде
Сезім жұтап жалаңаш.
Енді үмітім өше ме?
Қылғындырып дар ағаш.

Аспан алыс, ара мұң.
Жер кешірмей кінәмді.
Енді қайда барамын?
Пенде қайда ұнамды?

Өмір өтіп оралмас,
Көште жылап жас тұлға.
Бақыт шіркін, қол алмас,
Қалар аяқ астында.

Шағынатын шық таппай жүремін мен,
Арманым мен үмітім бір күнде өлген.
О, тәңірім, періште жүрегіммен,
Сенгім келген, сонан соң сүйгім келген...

Сенгім келген сезімнің ақтығына,
Алматының жұлдызды аспанына.
Ол мәз болып тәндердің шаттығына,
"Сүйем" деді мені ме, басқаны ма?

Мені ойлады, басқаны құшып, күліп,
Өзін сосын алдады өзгелерді.
Уақыттың шыдамы ұшып тұрып,
Көктемдер де көңілсіз кезге келді.

Тәтті түстің түріне қанбас көңіл,
Аңызға боп адасып күлкім желмен.
О, тәңірім, бұл неткен маубас өмір?!
Мен біреуді мәңгілік сүйгім келген....

* * *

Бақыт боп жарыта қоймадың,
Туылған шығарсың мұңыма.
Озар ма ойларға тоймадым,
Мән бере қоймассың жырыма.

Адал ем, адалдық қажет пе,
Тек сендік сезімге өртеніп.
Күтумен кейде қыс, жаз өткен
Өкінген емес ем жер теуіп.

Пенденің шындығы ашылмас,
Алдасын бір-бірін алдаса.
Жаныңның жарасы жазылмас,
Тәніңнің ыстығы далбаса.

Азапты алыста ұсақтап,
Күш берген маң далам, бел-жотам
Мұқаңның кітабын құшақтап
Балауса түндерде мен жатам.

Қызық қуып күлгенім жоқ, желпініп,
Бұзық болып жүргенім жоқ, жең түріп.
Гүлнар киген қара көйлек үстімде,
Қара шашым қара желге серпіліп.

Қара түннен кейін ақ таң ағарған,
Қара көзден сонда тамшы жоғалған.
Қара өлеңге ханзадамдай табынам,
Бірақ менде қара арман жоқ, ақ арман.

Қара қарға қарқылдайды өктем бе,
Қара ағаштың гүлін жұтып көктемде.
Қара суық қалшылдатса бойымды
Сені ойлар ем ақ ұлпа қар өпкенде.

Қара қазақ қалың елмін, жекемін,
Білем елге ақын жақын екенін.
Ақ төсекте ақ үмітке берілем,
Қара жер бірақ мәңгі мекенім.

* * *

Алатау қарайды бақсыдай,
Ғасырлық кеудесін қар баса.
Өмірге келгенім жақсы ғой,
Бітірген ісім жоқ далбаса.

Алатау айтпайды жәй кеңес,
Құшағын қытықтап бас қала.
Бақытсыз жылдарым қайғы емес,
Мақсатсыз мінезім масқара.

Алатау қарайды түнеріп,
Қыс мәңгі, жаз-көктем қала ма?
Арманым алысқа жүр еріп,
Сүймеген күндерім қара-ала.

Алатау асықпай түйеді ой,
Сезімі жаңбырдан қар болған.
Ғәм ғұмыр сүйем бе, сүйе ме ол,
Бір қазақ жігіті жар болған?!

Жанымның азабы азайып,
Тәнімнің сырқаты басынды.
Тірліктен табылмай ғажайып
Ой емес, дерт жеді басымды.

Іссапар шеккендей күлкім де,
Дәрінің иісі алды шашымды.
Қос бүйрек ұйқысыз бұл күнде
Арманым далаға шашылды.

Жүрегім тырмысып, тырысып
Барлығын білдіріп соғады.
Тұла бой төсектен құрысып,
Бес тәулік бар денем шоқ әлі.

Ем таппай сабылған маман көп,
Түрткілеп, тудырып тақырып.
Мен жатам жүруге шамам жоқ,
Бекетті көмекке шақырып.

• • •

Жастық шақтың жарқырамай маңдайы,
Бәлкім өзім сәтсіздікпен тел өстім?!
Ажал-аңның кеберсіген маңдайы,
Арманымды қорғай алар емеспін.

Пәк арманым мезі болып мәңгіріп,
Шыңғырады шарасына сыймастан
Күндеріме қасаңсыған сән кіріп,
Егіледі түндер жасын тыймастан.

Сен бе арманым, әлде мен бе озбаған,
Күміс көңіл сәбиінен алданып.
Бозінгеннің ботақаны боздаған
Балалық қап жастық елді сандалып.

Жастығымда әлің құрып, шаршадың
Егделікке енді қалай жетеміз?
Қаншама жыл мен тек сені аңсадым,
Енді менің мұңдарыма төтеңіз,
Енді өмірдің мазағына төтеңіз.

Сені құшам, бірге өлемін сенімен,
Бәлкім сөйтіп сорларымнан кеш қашам?!
О, арманым, қоштаспашы менімен,
Қоштасқандар оралмайды ешқашан.

* * *

Тағы жалғызбын жағада,
Толқыннан алмай көзімді.
Келем деген ең бағана,
Тауыса көрме төзімді.

Мұңыма қанық теңізім,
Таусылма, көрме жаманат.
Жырларым жазған лебізім,
Сырларым саған аманат!

Бос арман ойда.
Тағы үміт...
Мекенім сенсің маңызды.
Білсең айт, жүр ме сағынып?
Бір қазақ жайсаң, жаны ізгі?

* * *

Күшім де жетпеді,
Ішімде айтылмай сыр қалды.
Тағдырым бақытты етпеді,
Шашымды, ернімді, сырғамды.

Көзімнің жасы да кеппеді,
Тамшылар ақысыз құйылар
Қуаныш күлкісін сеппеді,
Арманның түрі жоқ бұйырар.

Тәңірім тізерлеп сыйынар
Өмірге өкпем жоқ десем де,
Қай ғасыр мұңдарым тиылар?
Жалғыздық жекіп тұр көсемдей

Сезімнің балынан жесем де,
Зарына кезіктім шақырып.
Жұрт тыныш, ел мен жер есенде
Өлеңге табылып тақырып.

Жанымның жарасын ұғын,
Тәнімнің санасы мығым.
Мазалап, жазалап болсаң,
Кел-дағы алдыма жығыл.

Сезімді сел болған сөңдір,
Қапасты қара күн төңдір
Болмаса басымды қатырмай,
Мені де ажалға көңдір.

Кетейін өмірден солай,
Жүргенше хақ іздеп бұлай
Ендігі тірлікте қалған
Қоймаспын өзіңе ұнай.

Бітсін тез өмірмен айқас,
Болсын тез, садақа, бәйгі, ас.
Тағдырым — жалғызым менің,
Мәңгіге жаныма жайғас.

... .

Күнәм болса, сүрлеген
Кінәм болса білмеген,
Күнім болса сүрмеген
Түнім болса кірлеген
Құлдарына жақ құдай,
Кешіре гөр, ақ құдай!

Әнім болса басынған
Сәнім болса шашылған,
Жаным болса ашылған,
Қаным болса тасынған,
Сабырына сақ құдай
Кешіре гөр, ақ құдай!

Төзім болса төзбеген
Сезім болса сезбеген,
Сөзім болса көздеген,
Кезім болса өздеген,
Көгімдегі бақ құдай
Кешіре гөр, ақ құдай!

Сөз бастасам, өтіне
Қапасты ойдан құтылардай көңілде
Қара сағат, қабырғаға қадалған
Куәсің сен тағдырдың мың сәтіне
Талайды әкеп өмірге
Талайлардан жан алған.

Болар ма екен достасуға
Сізбенен?
Қара сағат қабырғаға қадалған
Куәсің сен қоштасуға
Жүздеген
Адамдарды алыстатқан адамнан.

Сынаптай сәт тіршілікте жоқ ісің
Сырт-сырт тағдыр сенің үлкен үлесің
Жүректердің қосқан бірге соғысын
Кездесуді тағы сен тек білесің.

Қара сағат, не өтпеді басыңнан?
Ырғағың сол бірақ шерлі кейде әнің.
Мен де жалғыз өстім сендей жасымнан
Өткен ұмыт, ал болашақ беймәлім.

Сен жеткіздің әуеніңмен тұрақты
Махаббаттың келіп, жылдам кетерін.
Қара сағат, қуанттың да жылаттың,
Не етемін?!

Нұрлы шақтар өтті-кетті, күрсінбен
Шын бақыттың шымылдығын енді ашам.
Жүрегімнің дүрсіліндей сыртылмен
Өлерімді естіртесің сен қашан?

* * *

Кешіре алсам, кешірермін бір күні
Жалғыздықтай жыңды қылған түрпіні
Мезгілінде ұмытылған күлкіні
Сонда отқа лақтырармын
Өзіңнің
Құлың еткен құмарлықтай түлкіні.

Лақтырамын сосын отқа сезімді
Бақсыз қылған жастығымдай кезімді
Ұмыт менің қолдарымның ыстығын
Жерге таста, таптап-таптап сөзімді.

Кешіре алсам,
Кешірермін, көр, сеніп.
Өшпесе әлем көз алдымда теңселіп.
Кетпесе жел боранымен еңсеріп
Қоштасудан кейін қалсам аман-сау
Сенсіз өмір сүру үшін белсеніп.

Кешіре алсам, кешірермін ақыры
Нұрлы күнді жыңды түнмен сапырып,
Жырларымнан жұлып тастап тақырып.
Сыр-зарымды мыжғылап,
Тірлігімді қайырымға шақырып.
Кешіре алсам, кешірермін ...

Мен білмеймін не күтемін таңымнан,
Ертең атар рауандап?
Кім табылады сын сағатта жанымнан
Кімдер кетер жамандап.

Құша алам ба бақытты көк, жер тіреп
Бір-ақ минут, бір рет.
Соған жетсем, ей, мендегі шер жүрек,
Жылай көрме діріл ет.

Мен білмеймін, кімнен жүрмін бата алып,
Неге отырам қақшиып?
Тіршіліктің нағыз құлы атанып
Неге жүрмін басты иіп.

Өтуде өмір, қыркүйек те салқындап,
Өлім жайлы қаңғып ән.
Ақырғы сәт соққан кезде алқымды ап,
Елге немді қалдырам?

Қарашада құса болған көңілге
Кім тұрады араша?
Кім тұрады араша?
Өлімнен көп жеңілетін өмірге
Неге үндемейді қараша?

Қарашада ғаріп болған жүректің
Кім табады дертін дөп?
Кім түсінер, тірек кім?
Неге өзімді күйдіреді өртім көп.

Тәңірімдей басынып,
Аяулымды келмес жаққа асырып
Тірлігімді көкке ұшырған ажалды
Нұрлы күнде шоқ құшырған тажалды
Кім тоқтатар бас ұрып?!

Жанымда бір көңілсіздеу жатыр ән
Сен таңданба.
Кейде соған өлең іздеп отырам
Жұрт ұйқыда таңдарда.

Күлкі жайнап бет пердем
Періште кеп құлағыма сыбырлап,
Ұйқас сыйлап кеткендей,
Тез қуанам жыбырлап.

Сосын жылдам мұңайып,
Сыймайтындай қара жердің бетіне.
Жынданғаным — бір айып,
Қашып елдің шетіне.

Күлме маған, өзім де ұқпай отырам,
Мінезімді ғашықтыққа жалданған.
Жанымда бір көңілсіздеу жатыр ән
Сен таңданба.

Шамам жоқ, шарт кетіп өлуге
Жаныңа жақындап келуге.
Тәңірім, жарлығың жөнді ме айтшы өзің
Жүректі жүректен бөлуге?!

Тәңірім, мен бе әлде жазықты?
Тағдыр тор қайда да қазыпты.
Ғасыл мұң ғаріп етіп тапқанда
Қоштасу-қайғысын жазыпты.

Ғұмырым қалайша қырқылар?
Тек сол деп жанарда жыр тұнар.
Мен олсыз жүре алман жалғанда!!!
Құштарлық қақпанда жұлқынар.

Тәңірім түйгенім,
Сол менің сүйгенім
Онымен жұмақтай күйдемін.
Мені одан айырма, қайрыл да,
Әйтпесе ажалға қи мені.

Оқыма жырды зар тұнған,
Енді өлең жазбан антұрған.
Тәрк етем бәрін, тек қана,
Шабытты қайтем шарқ ұрған?!

Сезімді тастап сұлатып,
Сауықты жүрем ұнатып.
Миымнан сені шығарам,
Басымды ауыртпас сыра түк.

Жақындай көрме маңыма,
Кек толды қоңыр қаныма.
Түнімде әнмен оралам,
Не тілек айтам таңыма?

Құмарлық құрып мазақтай,
Сағыныш кетсін тозаққа.
Осылай сенсіз күн кешем,
Бақытты болғын о жақта...

* * *

Әйелдік тағдырдың торында
Еркектің сан мұңы жолымда.
Жалғызбын деудің де орны жоқ,
Ұлым бар үмітім-қолымда.

Түндерде тозақтай тоңғаным
Болмаса, ақынмын — ол бағым.
Өлеңім,
Сен барсың өкінбен,
Басыма қайдан кеп қонғаның?!

Тірліктің ауырын сезініп,
Жыладым, тек кетпен безініп,
Бақытты күтуден жалықпай,
Жүремін мұңдарға езіліп.

Болсын деп, намыс-хақ, ар-мәнді
Тілекті, тастадым талғамды.
Тек Алла кешірсін ақтық күн...
Жек көре алмадым жалғанды.

Әлдекімді күте берем қашықтан,
Жүректе жыр, тұла бойда қатып қан.
Құндылығы құрып кеткен өмірім,
Көңілімнің көрі азап, төрі мұң
Өлгім келіп жылап жатам жасып тән,
Ақбаладай ақыретке асыққан.

Боздақ келіп боздамасын басымда,
Армандап ем оны өлердей жасымнан.
Қара өлеңнің арнасам да қаншасын,
Таң қалдырып тәмам жұрттың баршасын
Сүйсе дағы таңдамады ол мені,
Жарты түндер.
Мендік тағдыр сол ма еді?

Түнгі бақыт,
Күндіз қайғы секілді
Аллалаған тіл дұғаға бекінді.
Жынды қылған жұмыр жерде жақын жоқ,
Жалғыз қалдым өлеңі арзан ақын боп,
Сүймеуге күш,
Ал сүйуге хақым жоқ!

Жалын едім,
Жанушы едім от болып,
Енді қалай тез кетемін жоқ болып?
Айырмам жоқ жігері құм жасықтан,
Күлкім кеуіп, гүл жүзімнен қашып сән,
Сенім сөніп, арман қалды айлақта.
Тілек болып бақ құшармын қай уақта?
Әлдекімді қанша күтем қашықтан?

IV-бөлім

Тамызда қайтып оралшы

* * *

Я, раббым!
Кешір мені.
Адам деп есіркесең,
Ақын қып жаратқансың несін мені?
Кінәмді кешірмесең.

Я, раббым!
Кешіре гөр сезімімді,
Құмарлық құлатқанда
Жоғалтып төзімімді,
Ояндым жылап таңда.

Я, раббым!
Кешіре гөр жалынамын,
Бақытты сәттерімді
Құштарлық балынан мың
Татқанымды,
Сонан соң әттеңімді.

Сүрінбей тұра алмадым,
Бос өмір сүргенімде,
Саған еш ұнамадым,
Хош көңіл күлгенімде.

Ұмытып кәлимамды,
Сақтаған бойда жастан.

Бүгінге жан иланды,
Ертеңді ойламастан.

Жалғыздық жоғалар ау,
Біткенде есіл демім.
Мен саған ораламын,
Я, раббым!
Кешір мені.

ЖАНАР

Өзіңсіз талай таң атты,
Көктем, жаз гүлмен қаратты.
Талайдың дәмін тауысып,
Талайды тәңір жаратты.

Бәйшешек жайнап қырларда,
Жазылды жауһар жырлар да.
Тек өзің жоқсың аяулым,
Сүрінбес сансыз сындарда.

Қайғымды тағдыр тыңдар ма?
Бақытын байлап бұлдарға.
Өзіңсіз өтті талай күз,
Табылмай дауа мұңдарға.

Қызарып қыздай күн батты,
Жасырып сырын түн жатты.
Аққулар әнін салғанда,
Қайыңдар күлді сымбатты.

Қызығын көрмей жалғанның,
Қалдырып артта арманды.
Он алты жаста көз жұмдың,
Қайғыға бөлеп бар маңды.

Үмітің өлді дір еткен
Айрылып біздер тіректен.
Ажалға етер шара жоқ,
Сағыныш қана жүректе....

* * *

Қара жердің астында
Қалай жатсың үндемей?
Зілі батпай тастың да,
Күндіз демей, түн демей,
Неғып жатсың үндемей?

Қара жердің қойнында,
Құштарлықты жойдың ба?
Өмірге иә адамға,
Қоғамға иә заманға
Бәріне әлде тойдың ба?

Мұң азайып мойнында
Көздің жасы тәмам ба?
Қара жердің қойнында
Періштелер аман ба?
Жұмақ жақта әмәнда.

Қара жердің құшағы
Қалай сені ұстады?
Ызғарымен қыстағы
Мұз-қарымен тыстағы
Тіршіліктің бұ шағы.

Сенсіз көктем гүлдемей
Жаз шуақпен күл демей
Күз көңілсіз өтуде
Қара жердің шетінде
Неғып жатсың үндемей
Күндіз демей, түн демей....

* * *

Жан апа, ұлғайды жарам,
Басыңа жаз келе барам.
Шашымнан сипашы келіп,
Санам сұр, садақам сараң.

Ақылым ашыған айран,
Ғұмырым шарасыз шалған.
Құмарлық салғанда тайраң,
Сезімім панасыз қалған.

Күндерім күлкіні ұмытып,
Түндерді жаман түс билеген.
Көңілді қиялым жылытып,
Өмірге басын имеген.

Тым ерте озып қатардан,
Жан апа, жоғалған арман.
Сен емес, келді сапардан,
Бантигің көгалда қалған.

Жан апа, кешір мұңымды,
Сен жоқсың шырқым келмейді.
Сағыныш ойран сап бұрымды,
Қысқы түн ұйқы бермейді.

* * *

Жоқсың сен
Алаңда, көшеде
Жанымда жоқсың сен
Бәлкім шын көксің сен.
Жолатпас шоқсың сен,
Бәріне тоқсың сен.
Бүгін де, кеше де.
Жанымда жоқсың сен,

Бұрынғы астана.
Сен сүйген бас қала.
Пәтерлер, баспана
Жоқ-жоқтар құтырды.
Ерте жер жастана,
Бір бақыт жасқана
Жұтынды.

Жоқсың сен,
Гүл құшқан бақтарда,
Жылу тұл шақтарда
Тойы аз жақтарда
Жоғалдың?!
Ашусыз ақ қарға
Әділін ақтар да.
Оралғын.

Жоқсың сен,
Ажарсыз айнала,
Әуенсіз жәйлана
Сұрық жоқ қайда да
Көк күліп паңдана
Қайдасың?!
Мүлгиді маң дала,
Сыймайды сандала
Қай басы?!

Жоқсың сен,
Қыс қаһар төккенде,
Күз бен жаз, көктемде,
Мені жыр өпкенде,
Айналып өткенде,
Үмітім.
Кейімей сөккенге
Еш жерде жоқ пенде
Оралғын бүгін түн.

Жоқсың сен,
Алаңда, көшеде
Бүгін де, кеше де...

* * *

Сенің бейнең оңымда,
Сенің бейнең солымда.
Келем жалғыз тағы да,
Өлең саған қолымда.

Құтыла алмай елестен,
Елес, елес еместей.
Сағынышқа санамда,
Дауа таппай ғаламда.

Үмітіммен жасыған,
Сені жапқан тасыңа
Жыр оқимын жындыдай,
Жұбата алмай гүлді май.

Сабырсыз сан қарманам,
Жерге сыймай арманым.
О жақтағы үйінде,
Орын бар ма тар маңым?

Сенің бейнең оңымда,
Сенің бейнең солымда.
Ағыл-тегіл сезімім
Сұлап жатыр жолымда.

ТАМЫЗДА ҚАЙТЫП ОРАЛШЫ

Сен
Өмірге келгеніңде гүл ең,
Сам құмы, тамызда қапырық,
Сосын өлгеніңді білем,
Тағы да тамызда шарқ ұрып.

Толқындар қап-қара шашыңда,
Бетіңді жауып санаңмен.
Көз жұмдың он алты жасыңда,
Үмітті жылатып анаңмен.

Арманың аяқсыз қалды,
Болашақ, бал өмір жайлы.
Тағдыр қай аяпты жанды?
Болса да бар өңір қайғы.

Жалғанның бақыты аңыз ба?
Өлеңім тек мұңды сөз қылған.
Жан апа, оралшы тамызда
Сен туған, сосын көз жұмған...

* * *

Бақыттың дәмін татпадың,
Қабірдің төрін аттадың
Сен.

Арманың жайына қалды,
Ардағын қойнына алды
Жер.

Қалдым қайғымен шойындай,
Алдым — жастық мойылдай
Мен.

Жүректе назалы жыр жатты
Көзімнің жасын құрғатты
Ел.

Шырайын қан қылып беттің,
Несіне қалдырып кеттің?
Сен...

МҰНАР, МҰНАР, МҰНАР КҮН...

Махамбет

Сен өлген күн
Көзіңде Ай-нұр сөнген күн
Өзіме қайғы төнген күн
Сезімді мәңгі көмген күн.
Есімде
Күлкің, ақ жүзің
Іздеген бейнең бақ ізін
Наурыздың нәркес кешінде
Адыра қалды-ау арманың
Несіне?
Қайырым қатпай тағдырым
Жазылмай жанда сан жырым
Иесіне.
Жете алмай жолда жыртылды
Сағыныш сартап құртылды.
Сен өлген күн
Қиылып түсті қанатың
Күтті ме жұмақ жәннаты
Бұлқынып жаның іргемде
Жұлқынып тәнің бір демде
Ұйқыда кейпің сәнді ме?
Көзіңді жұмдың мәңгіге.
Өзіме қайғы төнген күн
Сен өлген күн.

Жанымды тепкілесен де,
Бал шағың кетті десең де
Азапты күнде жесем де
Зәріңді төкпе демеймін
Мен саған өкпелемеймін
Өмір.

Арманды аялап жүрген
Жалғанды саялап күлген
Бір күнде оққа ұшырдың,
Өзімді жоқ па жер құшырғың?
Кейде рас жеңілем ойдан
Бірақ та егіле қойман.

Бақытты көз ілгенімде
Уақытты сезінбедім бе
Әлде сен өзім дедім бе?
Қайғыны елей қоймадым
Жайлы күн жебей ойдағым.

Бір әнім гүл атып кеудемде
Жұбанып үмітке бір демде
Бәрі енді жаңаша дедім
Сен неткен тамаша едің?

Арымды жараласаң да
Барымды қараласаң да
Төмендеу бағаласаң да
Қуаныш тек көрем алдан
Мен сені жек көре алман
Өмір.

* * *

Сағыныш сазына қанықпын,
О бастан мен мұңға жарыппын.
Тәңірім, жаным — бос, тән зілдей,
Сезімсіз күндерден жалықтым.

Көз ілмей көк барқыт түнімде,
Ойларға орандым жібітіп,
Сен болсаң, ұмытып,
Кеше де, келмедің бүгін де.

Келмейсің ертең де,
Күтуден мен бірақ шаршаман.
Сағыныш отына өртенбей,
Жолығам арманға аңсаған.

Сезінем, самалды сені өпкен,
Жаңбырды шаштарың шомылған.
Үмітті ысырып желөкпе,
Бір бақыт туады оңымнан.

Поэзия тәңірің бас иетін,
Шабыт шалқар тым ерте қиылыпты.
Қу жалғанға сыймаған қасиеттім,
Бір бұрышы Кеңсайдың бұйырыпты.

Кешір, Мұқа,
Кеш келдім қабіріңе,
Тіршіліктің мен дағы бір құлымын.
Баяғы өмір жетпеген қадіріңе,
Шындығым жоқ,
Мұңдымын,
Жыр қылығым.

Басың биік,
Жүзіңнен шашылып нұр,
Жанарыңның жарқылы мұқалмаған.
Қайта қара қайғысын жасырып тұр,
Үлбіреген үміті жұқармаған.

Пенде ғұмыр бағынбай әміріне,
Жырға арнадың тірлікті
Жерініп пе ең?
Кешір, Мұқа, кеш келдім қабіріңе,
Сенсіз қараң дүние егіліп тұр.

* * *

Егілсем елім елер ме,
Жеңілсем жерім жебер ме?
О, Алла, қалай адастым,
Айырмай ақ пен қара істі?

Жыласам жасым жетер ме,
Құласам қыршын кетем бе?
Мұңыма орап тәнімді,
Жұбатам қайтіп жанымды?

Көктемім қашан жетеді?
Гүлдерге толып етегі.
Күз болып жүрем қашанғы,
Сағынышпенен жасанды.

Мен кешкен сезім өткенде,
Бақытым қалды көк белде.
Қоймады кеше түтімді,
Тірлігім құрсын бүтінгі!

Өмірімнің мәнін таппай егілдім,
Махаббатым шындығы жоқ бір биік.
Арманға еріп, құр қиялға берілдім,
Жемқор қоғам жымысып тұр жылмысып.

Өлеңімді құшақтаймын жатарда,
Парнас таудың көлеңкесін көрмеген.
Күндіз көппен күліп жүріп қатарда,
Түнде жас боп сорғалайды кермек ән.

Сағыныштың сол мекенін таппадым,
Сүйгенімді күтер едім күнәсіз.
Барым осы.

Алдыңдамын жаббарым,
Қандай азап бұйырасыз мына сіз?

Бақытты ойлап босқа өтті ғой жастығым,
Үмітім жоқ бұл жылдан да, бұл айдан.
Арзан сенім сірә, өзіме қастығым,
Жемқор қоғам қорықпайды Құдайдан.

Күлкім ащы, мұңым тәтті шекердей,
Шабыт шолжаң басымды көп қатырды.
Жемқор қоғам жемтігі боп кетердей,
Үйден шықпай,
Ештеңе ұқпай жатырмын...

V-бөлім

**Жағада
жазған
жырлардан**

* * *

Тілім өгей,
Салтым қалмай сақтаған,
Шарасыздық шырмауында ашындым.
Шүлдірлеген білгірлері қаптаған,
Нұр нұрлаған мына билік басынды.

Жұртым жылап,
Ұлтым жырақ ғұрпынан,
Тәуелсіздік алдық па өзі бекерге?
Ақындықпен ақырғым кеп бұлқынам,
Келімсекке келіншек боп кетердей.

Жердің сорып бар байлығын әркімдер,
Тайраңдап жүр төсегіндей ойнастың.
Қорғансыз ел.
Сені ойлайтын бар кімдер?
Қырда қаңғып,
Неге босқа ойды астың?

Келешегім келмейтіндей жандығам,
Сағуд жақтың сарнай жеткен сұңқылы.
Қазағымды қалай аман қалдырам?
Қашан тояр адамдардың құлқыны?!

Өзіне өзі жұт пенде,
Бақыты келмес күткенде.
Ертеңің сенің не болмақ,
Ертегің енді біткендей.

Болмады елдің бірлігі,
Содан да осы тірлігің.
Суырып жазған санамнан,
Оқиды дейсің жырды кім?

Ұлдарың қайда елім дер,
Имансыз болды ау келіндер.
Тулақтай тозып барасың,
Бабамнан қалған керім жер.

Шындықты ащы ақтардым,
Жалпақшешейді жақтар кім?
Өзгеге жүрсің табынып,
Өзіңді қалай сақтармын?

Өркениетке бастадың,
Салтыңды көміп тастадың.
Дінімді білмей өскенмін,
Бодандық көрген жас жаным.

Жүректен өлең жазамын,
Кеудеме толып таза мұң.
Ертеңің сенің не болмақ,
Ертегің бітті, қазағым!

Жағада жалғыз қап, жабықтым
Сен болсаң, мұң білмей күлер ем.
Өмірім өзіңсіз бос екен, жаңа ұқтым.
Сол жайлы бұл өлең.

Құшардай сен кенет мені кеп,
Толқынға жақындап үмітпен,
Сағындым, келсеңші берірек
Таңдаулым қазақта жігіттен.

Бұл өлең сағыныш жайында
Дегенім, сен жайлы білерсің.
Бәлкім сол алдағы уайым да,
Өмірім — реңсіз.

Теңізге соны айттым, жасырмай
Ол маған сенгендей, зор үнмен
Шағала ән салды қасымда,
Бағымды әйгілеп сорыммен.

Сағыныш сен десе төзімсіз,
Жанымда қайтсем сен жүрер ең?
Жағада қапасты күй кештім өзіңсіз
Сол жайлы бұл өлең.

Бойымда байырғы аза мұң,
Ақымақ хаттарды несіне жазамын?
Өзіңе кезігіп,
Сезімге күң болдым
Десем де күнәдан тазамын.

Сәттерде есімнен жаңылам,
Ойда — өлең, құшақта жаңыл-ән
Сені ойлап ұйқымнан қағылып,
Құштарлық төсіне таңылам.

Көруге ынтықпын таң сайын,
Күтумен өтуде қанша айым?!
Сен ғана іңкәрім іздеген,
Мен сендік ханшайым!

Болмайды жолыңда қаза мұң,
Жауапсыз хаттарды несіне жазамын?
Жарқ етіп жолығып,
Зар еттің көрінбей
Сағыныш-торында азамын.

* * *

Жанғанда сезім гүл атып,
Жанымды қойдың жылатып.
Ғашықтық күшін сезіндім,
Қалдым да сені ұнатып.

Арманым болдың бүгінде,
Бақ табармын ба түбінде?
Азаптың бәрін бер маған,
Сен жаным, ылғи күлімде.

Жанарың жарқын жасындай,
Жымиғаныңда тасынбай.
Бақытты болып кетер ем,
Бір сәтке болсам қасыңда.

Таусылар тағдыр сүргіні,
Келер деп күтем бір күні.
Сағыныш мұңды мен кешем,
Қайғысыз өмір сүр, күнім!

Мені тағы да жылаттың,
Рахымсыз, жауапсыз қалдың да.
Несіне ұнаттым,
Гүл аттым?
Не күшің бар еді алдымда?

Мені тағы да мұңайттың,
Санамда сағыныш сүмбілдей.
Көркімді көмгенде құмайт құм,
Келерсің,
Келмессің,
Кім білген?!

Сұлулық жүзімде өлгенде,
Қажетсіз қап-қара сүрмең де.
Саңғыған сезімің сөнді ме?
Рахымсыз, жауапсыз жүргенде...

* * *

Жүрегімде жазулы тұр есімің,
Күнәм болса, Аллаһ берсін кешірім.
Сол жағада сені күтіп жүрмін мен,
Айтшы, жаным,
Қандай сенің шешімің?

Бар санамды билеп алды болмысың,
Ащы мұң мен сағынышқа толды ішім.
Жауабы жоқ хаттар жазып жалықтым,
Көкіректе көктемгі арман солды шын.

Кәлима оқып, көк мешітте отырам,
Үміт емес, қайғы қасірет татыр ән.
Сені сүйіп, жан дертіме дауа жоқ,
Көп кінәмді жанарымда батырам.

Тұла бойда тыпыршиды құмарлық,
Тәңір сені жаратқандай сыңар қып.
Оразада оралсаң ғой, сүйіктім,
Мені мен Аллаға іс қып ұнарлық.

* * *

Арманым болдың кәдімгі,
Адайдың айбар бір ұлы.
Құштарлық басты жанымды,
Жүректе қайран жыр ұлып.

Күтумен көзін талдырар,
Біреуге асқақ арумын.
Жақындап келсең жандырар,
Сәулеңе сенің зәрумін.

Ағымнан айтсам жарылып,
Көктеммен кетті бар үміт.
Өмірдің мәні қалмады,
Сағындым сені сарылып.

* * *

Дүние даңғой,
Тар өңір,
Азаптың түрін сан тарттым.
Бір болсақ деуші ең бар өмір,
Қалайша жолда жалтардың?

Алқымнан алса аңсарым,
Сезімді сабыр тұсасын.
Оянам жылап таң сәрі,
Түндерде кімді құшасың?

Қызғаныш, арман, беу сезім,
Қай жерде қақсып қаласың?
Тек сені сүйем деуші едің,
Жанымның жазшы жарасын,
Қай жаққа кетіп барасың?

Сенсіз қалып жабықтым,
Қараңғы боп жарық күн.
Ертегіге сол кез айналды ма?
Бар бағым — сен,
Ардағым ең —
Зарықтым,
Қадіріңді сан ұқтым.

Саған ғашық жүрекке,
Сағыныш — от тірек пе?
Жүрегімде мың жыр дір еткенде,
Жыладым сан,
Құрадым бал арманды
Қиялдаудан талмадым
Әр сәт сайын сен деп жанып.

Бірге жүрген күндерім,
Білмей күлген мұң лебін
Қайдасың сол түндерім?
О, тек сені
Күтем бақта күздегі,
Үміт сақтап үзбедім
Бәлкім кештеу іздедім
О, кеш мені.

* * *

Көңілсіз күндер басымда,
Сені күтемін сүр түнде.
Неге келмейсің қасыма?
Көзде жасымды сүртуге.

Бұл қалада жоқ қуаныш,
Көктем кешікті сенімен.
Болар жаныма не жұбаныш?
Жапа-жалғыз егілем.

Әндерім саған арналған,
Өлең жазылды жырақта.
Үміт шақтарда қарманған,
Өзің жоқсың ғой бірақ та.

Сағыныш сазы жиі ақты,
Жүрек жылайды мұңдардан.
Маған керек емес сияқты,
Сенсіз қалған бұл жалған.

Кештерде күткенім күлімдей,
Еш жерден таба алмай күнімде.
Түндерде сезгенім,
Кезгенім
Бәрі де қала ма білінбей?

Сағыныш селіне төзгенім,
Сүйгенің,
Сенгенім сөз бе еді?
Жүрекке дерт толды дауасыз,
Іңкәрлік жас болды көздегі.

Миымда мазасыз сыр толды,
Үйімде үмітім құртылды.
Құшағың жұмақтай аңсатты,
Ернімде елестен жыр тұнды.

Арманым азаптан тілінді,
Ойда бал, у жеді тілімді.
Тойыңда қасыңда болмадым...
Бойымда кім басар дірілді?!

* * *

Бар төзімім таусылып,
Жан сезімді ұшырдым.
Елесіңді қаусырып,
Келмесіңді түсіндім.

Сағынышқа батармын,
Құмарлығым азайып.
Өткенді ойлап жатармын,
Ол бір түстей ғажайып.

Ұйқым қалып төсекте,
Таңды көзбен атырам.
Уақыт — емші десек те,
Тұрмын сол бір сатыда.

Сені әкеткен ұшаққа,
Қол бұлғадым күшіммен.
Елесіңді құшақтап,
Келмесіңді түсіндім.

Жағасында теңіздің жылап тұрмын,
Қиылмаған некесі қалыңдықтай.
Көзден шаттық бұл күнде жырақ сырғып,
Би билеп жүр толқындар халімді ұқпай.

Сұқтанады сыртымнан серілер мың,
Сырын оның уақыт сараптасын.
Сені сүйіп сезімге берілемін,
Алла баста адам ғып жаратқасын.

Сені қалай ұмытам құшып-болып,
Ынтық сәттер көлбеңдеп сұр елестей.
Жем іздейді шағала ұшып-қонып,
Менің мұңым ол үшін дым еместей.

Сол жағаға тағы да келіп тұрмын,
Бір сапарға шыға алмай кемелермен.
Шабытымды сағымдар еліктірді,
Жыр оқиын деп едім сенер елге.

Сағынышым жанарда бұлақтар боп,
Балбыраған бақыттан күй есімде...
Сені аңсаған көңілде сұрақтар көп,
Қайда жүрсің?
Сен мені сүйесің бе?

* * *

Көңілімнің еркін ашып есігін,
Жүрегімнің төрін саған ұсындым.
Өмірімді арнасам да несі мін?
Сенсіз тірлік ете алмаспын.
Түсіндім.

Тағдырымды берем сенің қолыңа,
Жаным менен тәнімді де қосып ал.
Күнде қарап отырамын жолыңа
Сәл кешіксең келмейтіндей шошынам.

Алла менен адамдардың алдында,
Сүйем сені құмарлықпен қиратқан.
Енді мені жерде жалғыз қалдырма,
Бірге өтейік ақтық күні Сираттан.

Құмды сүйем, сен жүрген ізің бардай,
Ернім жанып, елестеп жүзің қардай.
Бал түндердің базары тарқағасын,
Жаз жабырқау болғанда күзім сондай.

Бірге жүрген күндерім қалды қараң,
Демің өртеп тұла-бой балбыраған.
Қалай бәрін ұмытып кеттің екен?
Тән тәнті боп көркіңе жан құлаған.

Бірге оянған таңдарым болмағандай,
Не естелік қалды екен қолда қандай?
Жарықтан да жасырып сүйетін ең,
Құшағыңнан жібермей қорғағандай.

Желді құшам, ауада лебің бардай,
Болмысымды баурап ед демің балдай.
Енді отырмын құдаймен келісе алмай,
Жалғыздықтан құтқарар емің қандай?!

* * *

Жынды елестің шуағына малынып,
Махаббатпен ауырып.
Ұшпай жатып қанатымнан қағылам,
Құшпай жатып сағынам.

Бос арманның әуеніне ұрынып,
Сезімі жоқ бейбақ күндер тұр ұлып.
Қашан, қайтіп ұмытып ем құдайды?!
Жүрек неге жылайды?

Көк мешітте жығылғанмен Аллалап,
Артым теңіз, алға бассам жарқабақ.
Бақытым деп құшаққа алдым зілдей мұң,
Қалай өмір сүрерімді білмеймін?!

Бейжай күндер өткеннің үлесінде,
Сенесің бе, сөзіме күлесің бе?
Ғашық болып өзіңе қашық болдым,
Қарашаның қап-қара түні есімде.

Жақыным ең, солайша алыстадың,
Арманы жоқ көңілден қалыс бағым.
Әйкел таққан әдемі ару едім,
Еркелікті ерлікпен жаныштадың.

Тағдырымды сен менің білген бе едің?
Арпалыссыз алаңсыз жүрген едім.
Сырластым да сәріде зәрем қалмай,
Мұңсыз күнді сонан соң сүрмегенім.

Сезім толды кеудеме сылқым үнді,
Содан бері ұмыттым күлкіні де.
Жүрегімнің төрінен орын бердім,
Қарашаның қап-қара бір түнінде.

* * *

Жауапсыз қалса да хаттарым,
Атыңды құрандай жаттадым.
Нұр шашқан жүзіңе ынтығып,
Құмарлық қақпасын аттадым.

Өзіңсіз өмірден жерідім,
Жаныма жоласаң ерідім.
Кәлима қайталай беремін,
Болсаң деп өмірлік серігім.

Жауапсыз тұрса да сұрақтар,
Түрім жоқ сенен еш жырақтар.
Басыма бұйырған бақытсың,
Мейлі сен жүз қызға ұнап қал.

Ерніңнің отымен өртедің,
Сезімнің емес бұл селтеңі.
Өзінді сүйерім ақиқат,
Ертегі болса да ертеңім.

* * *

Сағындым сені,
Жалғыздық бұрап
Бәскіл мұңдардан шаршадым.
Қайтермін бірақ?
Шақырымдарды қанша мың?

Ынтызар болдым көрмекке,
Ештеңесі жоқ жұмбақтар.
Тағдыр жолымды өрмектеп,
Қоштасты жазбен гүл бақтар.

Сағындым сені
Сағыныш күндер сылбыған.
Түнгі азабыма қанық таң.
Тек іштей ғана шыңғырам,
Зағипаң — менмін зарыққан!

* * *

Рахымды жаныңды сағындым,
Тәңірім сабырды өлшеген.
Үмітім бәрібір жағылды,
Сан рет сарылып сөнсе де.

Ақылды көзіңе құмармын,
Ақынның сөзіне илансаң.
Мен саған өмірлік сыңармын,
Қуансаң, қайғырсаң, қиналсаң.

Арманым — бір болу ашық түн,
Кеште де жұлдыздар жанбаған.
Тағдырым, ұқсаң ғой ғашықты,
Аңсаудан арыла алмаған.

Жолыңды тосудан жалықтым,
Менде енді үміт те өледі.
Қалың ел бәріне қанық-ты,
Жоқ бірақ көмегі.

Ақ қырау кештен де жоқ қайыр,
Тұрғаны әп-әсем расында.
Білмей ме, білер-ау, көк тәйір,
Жәйімді сағыныш басынған.

Жолыңды тосудан шаршадым,
Ол жақтан жол жоқ па қайтатын?
Көліктер бармай ма қанша мың?
Көшеде босқа өлең айтатын.

Жағада тұрамын жыларман,
Шағала шырылдап зеріккен.
Даусыңды есту де бір арман,
Телефон соқпайсың неліктен?

* * *

Жоладың маған несін сен?
Ұнаттым сені не үшін мен?!
Тіршілік тыныш быт-шыт боп,
Жаңылдым енді есімнен.

Сезімді сөнген үрледің,
Төнімде сұмдық жүр менің.
Кездесіп бейуақ,
О, жалған,
Кіл ғаріп күндер сүргенім.

Миымда қонып мәңгі арман
Ертегі күткен таңдардан
Еркелеу ақын қыз едім
Опырылып түстім заңғардан.

Тірлігім қалды тегі — үміт
Қиялға шындық жегіліп.
Құлы боп кеттім...
Өлеңім?!
Өлеңім қалды егіліп.

Күтемін келісіп көркім көп
Күнде.
Маған келер ең, еркің жоқ,
Мүлде
Хақым да жоқ, менің сүйеге
Сені
Себебін болмайды білуге
Білме.

Сенсіз дүние қараң
Демен
Үзілді менімен араң
Неге?
Қайда ұшты сезімің нанымды
Айтшы....
Қайғыны қайтем жанымды
Жеген.

Несіне сағынам солып,
Еріп.
Кетесің көрмеген болып,
Көріп,
Тіршілік тақпаққа нандың ба
Солай
Барамын алдыңда
Өліп.

Айтылмай сөзім қап
Тілде
Құштарлық төзімді ап,
Бірде
Алайда хақым жоқ, сүйеге
Сені
Себебін болмайды білуге
Білме!!!

* * *

Жаның
Армандарға тұнған
Тәнің
Құр қалмаған жырдан.
Затың
Жақсылыққа жат емес,
Атың басталады нұрдан.

Қаның
Бойда тулай аққан,
Әнің
Маған құлай жаққан
Күлкің
Ол тағдырдан сыйың
Бір күн
Сенсіз өткен қиын.

Көркің
Хас батырдың түрі
Өртің
Сезімді ерткен ұры
Қолың
Алақанға тисе,
Орны
Болады он күн жылы.

Көзің
Алла нұры ғажап
Сөзің
Мың ойларды қажап.
Келсең,
Көктем кірер бірге
Кетсең...
Тіршілігім азап.

Кешірем менсіз атқан таңдарыңды
Кешірдім менсіз жатқан түніңді де.
Несіне айта берем жанда мұңды?
Сен — мендік, мен — сендікпін бүтінгіде.

Кешірем сенсіз келген көктемдерді
Бір хабар жеткізбеген өктем желді.
Мұңсыз күн сені-дағы кешіремін
Асқақ Ай аласарып өпкен жерді.

Тірлігім сенсіз рас қиындады
Алайда Алла жазған сыйым бар-ды.
Кеудеге күтулерден дерт толғанда,
Кешірдім сен тойлаған жиындарды.

Ақындық о бастағы жүгім міне,
Тағдырым қалдырмасын түтімді де.
Кешірем тек сен үшін барлығын да
Ертеңді, кешегіні, бүгінді де.

Сен келерсің бір күні
Маған қымбат сый қылып
Жер бетінде күлкіні
Жанарыңа сыйдырып.

Таң таранып атқанда
Бәлкім түсте кешқұрым
Оттай жанған шақтарда
Құштарлықты кеш күнім.

Сағынышым сенгісіз
Шала шабыт жыр түрі
Қайдан қашан белгісіз
Сен келерсің бір күні.

Сенсіз жалғыз жабықтым
Бақыт жүзін жасырып
Түндер есік қағып тұр
Жұлдыздары шашылып.

Арманға асық ғаламда
Үміт алдай қарады
Саған ғашық санамда
Сәуле қалмай барады.

Мұңым мынау сенгісіз
Тіршілігім күлкілі
Қайдан, қашан белгісіз
Сен келерсің бір күні.

Сағынышты уақытпен жуа алмадым,
Шырынына шабыттың жұбанғаным.
Бәрі — сенің қолыңда білесің бе?
Өлеңім де, күлгенім, қуанғаным.

Азық етіп әлі де ақ таң барын,
Ұшты-күйлі бақыт іздеп аттанғаным.
Бәрі — сенің қолыңда неге екені?!
Сәттілік те, сәтсіздік, шаттанғаным.

Сөзін алмай алдымда ұлы ағаның,
Күлкілерді тәрк етіп жылағаным.
Бәрі — сенің қолыңда, сенің ғана,
Сүрінгенім, сынғаным, құлағаным.

Сен жүргенде қиялдың түстілігі,
Сенсіз іңкәр көңілдің ұшты гүлі.
Мен күңіңе айналсам, қайран қалма,
Ол — сүйікті Алланың күштілігі.

* * *

*"...Түрік аруының бір меңіне
Самарқант пен Бұхараны берер ем..."*

Хафиз

Көкте тәңір айналғандай сараңға,
Мәні өмірдің минуттарға тұр сыйып.
Аппақ сезім лайланып харамға
Мен бақытты таба алмадым құр сүйіп.

Көлеңкемді құша бердім тіреу деп,
Өкпем сыймай, өзді-өзіммен егестім.
Шаһар түгіл, баһор" сыйлар біреу жоқ,
Бәлкім, мен де түрік қызы емеспін.

Махаббатым мазақ болып түндерге
Жасым менің у біткеннен ащырақ,
Өлеңімді әлің келмей күндеуге
Қарт қызғаныш, бұл шаһардан қаш жырақ,

Сосын мен де бұл қаладан кетермін,
Бәрін қойшы, момақан күн бермеген.
Шабытымды бірде жарқын етермін,
Зілзаладай бойын ашу кернеген.

Иранға ма, тіпті одан да әріге
Сәтсіздіктің көбін мұнда қалдырып.
Үмітпенен оянар ем сәріде,
Сағынышты соқпақ жырдан салдырып.

Көзім жұмбай Ай қалпағын түргенше,
Күнді күтіп салмақтанып, сылтыған.
Бір шаһарда тұрып іздеп жүргенше
Көк теңіздің аржағынан ұмтылам...

¹P.S Шаһар – парсыша қала,

"Баһор - көктем.

Кешір,
Кінәласаң өзің біл.
Несін?!
Жылуыңды сезіндім
Енді еріксіз, шексіз
Жесір
Махаббатымнан безіндім.

Енді
Ертеңім бұлдыр
Жеңді
Құмарлық сыңғыр
Онсызда мұңым көп менің
Ерді
Соңымнан бір мұң.

Тойшыла
Көңілім екен
Ойшыла
Өмірім өтер.
Шын сүйіп шындық таппадым
Қойшы
Бәрі де бекер...

* * *

Аяқтамай, жазбай кеттім жырымды
Құмарлыққа күң болғанда сезімім.
Жасырамын кімнен, қалай сырымды?
Көп күнәһар пенденің нақ өзімін.

Сүймей жүріп сүйіп қалдым бір жанды
Көп кешігіп кезіксе де ол маған.
Тек онымен жаным-тәнім нұрланды,
Сәтім, сірә, Аллаһ өзі қолдаған.

Оны көрсем өмір-жұмақ бақшасы
Көрген азап ескі кино секілді.
Теңіз терлеп, далам күлді ақ шашты
Мен де енді бақытты боп бекіндім.

Жүзі жарқын сол адамға ғашықтың
Тағдыр, саған тура қарап айта алам.
Түнде таңға, күндіз кешке асықтым
Көру үшін тек сол жанды қайтадан.

Ғашықтықты кім айтады күнә деп?
Сүйе алмасам, далбаса ғой қалғаны.
Сағындырса сан күн жүрек жыла, кеп,
Бір әйелдің арман емес ардағы.

Сен Каспийдің сағасында қалғанда
Мен Жайықтың жағасында мұңайдым.
Бармақтай бақ таба алмаған жалғанда
Мені немен жұбатады бұл айдын?

Сезім желпіп толқынға ма, желге ме?
Өзім елтіп құр ойменен сенделем
Маған бейуақ жолыққансың сен неге?
Қалай сені сүйіп қалғам мен деген?

Маңғыстаудан мейір таппай келгем жоқ
Жайық, төмен сала көрме жүзінді
Қуаныштың құшағына енгем көп,
Сағыныштан сартап жасым үзіді.

Өлең жазсам қасіретімнен айықтым
Бар жазығым — сені өлердей сүйгенім
Жағасында гәкку мекен Жайықтың
Жалғыздықтан жынданатын күйдемін...

Кезігерміз екеуміз жолда қандай?
Тәңір өзі бұйырып, қолдағандай.
Жан-тәнімді жандырған қайран сезім,
Жоқ боларсың бір күні болмағандай.

Жұмбақтаста тығылған жарқабаққа,
Күндер көшіп кетерсің беймәлімге.
Түндер келіп азабы сарнап аққан,
Тауысар ма төзім мен кейде әлімді?

Жайғасарсың жанына жарыңыздың,
Жалғандағы жарқын жан нақ өзіндей.
Ақын ару, мұңды жыр, бәрі — аңыздай,
Арман, үміт қалды ма бақ көзінде?

Сандырақтап сөз айтып мәнісі жоқ,
Отырарсың өткенді қайтара алмай?
Сезім өртеп күйдірген танысың көп,
Сыра ішерсің ештеңе айта да алмай.

Саябақта жүргенде сағыныштан
Өкінерсің, айыптап жынды күнді.
Қақың да жоқ озуға жазымыштан,
Менсіз солай жалғарсың тірлігіңді.

* * *

Естігім кеп даусыңды,
Көктемде күн күлгенде
Төзім менде таусылды,
Қайың оны білген бе?

Терезеге телмірдім,
Сені сонша сағынып.
Бұл күйімді жел білді,
Тағдырға ол да бағынып.

Көңілсіз гүл көшелер,
Жыр оқыын, естісін.
Барлығын да кешер ем,
Келсең бүгін кешкісін...

Күтіп күзде шаршадым,
Жапырақ боп бар маңым.
Өткен күндер бал сағым
Қайдасың сен, арманым?

* * *

Сен жайлы ойлағым келмейді,
Бүгін де, ертең де.
Салынған селтеңге
Жаныма ермейді
Үмітім ерте өлген.

Ұмытқым келеді
Тумаған күндерді
Жұлмаған гүлдерді
Қалдырған сүлдерді
Түндерді.

Ойлағым келмейді
Сезімді
Сені бар көзімді
Тәубесі тоналған төзімді
Өзімді
Күтуден таймаған
Безсе де айналам
Күнәһар болмысың
Тірлігім солды шын
Жайнаған.

Ойлағым келеді жырақта
Жас тамып
Басқаны
Бірақ та...

Сен жайлы өлең басылды газеттерде
Күніне сан жаттадым есіміңді.
Саған ұшып жетер ем қажет жерде
Көрінсеңші, болсаңшы кешірімді.

Оралар ма, баяғы өмір қайтып?
Күн туар ма сол күндер кері айналар?!
Әлем менің мұңыма көңіл айтып,
Жыр оқыды сен жайлы телеарналар.

Сағынышым жаһанға жария боп,
Қайғым мынау.
Қаланың кеші күлді
Жұртым сүртіп жасымды қария көк
"Бекем" деді "күткейсің несібеңді".

Терезеге телмірдім төзім қалмай,
Кеп қалар деп бекітпей есігімді.
Тағдыр тауып, көзінде сезім лаулай,
Оралсаңшы, болсаңшы кешірімді.

* * *

Хош!
Сезім жоқ менде
Дос төзімге кенде.
Сүйіп те, күйіп те болдым.
Хош!
Сен де бір пенде.

Хош!
Әмірі ненің?
Бос өмірім менің.
Күлкілі қасіретім де
Қос!
Көңілдің теңін.

Хош!
Жасымды тидым.
Тос, қалдығын сыйдың.
Бақытты сезбедім мүлдем,
Хош!
Соңғы рет сүйдім.

Сағыныштан сабылысқан,
Жазымыштан тағы қысқан
Қажыдым.

Сен кетсең де түнгі қалды із,
Ең сұлу қыз күнде жалғыз
Жазығым?

Маңайымда исің қалды кетпей,
Сүйгенім бе соңғы реттей
Бар кінәм?

Кінәм емес, күнәм мүмкін?
Жария болып бұл ән бір күн
Жарқырар.

Келгенде ажал құшағына асығам,
Қу сезімнің қалдықтары шашылар
Далаға.

Бабам туған бұл ыстық жер
Кетем, көрмен!
Тыныштық бер!
Санама...

* * *

Сезімім жанарымда жағыла мың
Бір жүрген сол күндерді сағынамын.
Көңілде қуаныштан мұңым басым
Сен неге көрінбейсің, табынарым?

Жүректе өлең жанды оқылмаған
Тілекпен кестем қалды тоқылмаған.
Күндерім күтуменен өтеді ме?
Арманның алтын шыңды етегінде.

Қырқада бір қыдырған күлкім қалды,
Сағыныш сартап болған ұйқымды алды.
Жыр-жансыз, жасқа малып жазғанменен
Сен неге оралмайсың қаздарменен?

ӨЗІҢСІЗ КҮНДЕР

Сағыныш отта жансақ та күнім,
Телміріп үнсіз түндерім шекер.
Бал шақтар менен ашақтап бүгін
Өзіңсіз өтті күндерім бекер.

Көңілсіз күзде қайтарып көктем,
Кездесіп едік тағдырым жазып.
Келмейді неге айналып өткен?
Бар ма еді әлде менде бір жазық?

Бақшада бұлбұл бағымды тілеп,
Ән салды бірге шағала құрбым.
Жетсе деп желмен жағымды тілек,
Бір жүрген біздер жағада тұрмын.

Тек өзің жоқсың, дін-аман әлем,
Қосылу қиын ғашыққа неге?
Толқындар бимен құраған сәлем,
Көруге сені асыққан менен.

* * *

Өмірімді ойран етіп,
Көңіліңнен сайран кетіп
Сені сүйгенім үшін
Мені сүйгенің үшін
Кешір.

Сал күндерді қалдырып,
Бал түндерде жандырып
Сені іздегенім үшін
Үміт үзбегенің үшін
Мені кешір.

Жастықтың жамалында
Қан құшып қаламым да
Әнімді арнағаным үшін
Жаныңда қалмағаным үшін
Мені кешір.

Тірліктің тосқауылында
Тосылдың жасқа малына,
Көз көрмей жоғалғаныңды
Өзгеге оралғаныңды
Кешірмен.

Елім бар ғой, егілсем, емізетін,
Жерім бар ғой, жеңілсем жеңгізетін.
Тіпті Алматы аспаны бар пендеге,
Мәлдірліктің моншағын тең үзетін.

Далам бар ғой, сыймасам паналайтын,
Күн нұрын да сәт сайын жаңалайтын.
Аппақ қар да әлемді құшақтайды,
Жел де ұятты, сай-қырды аралайтын.

Бұлттар ғана бір кетіп, бір келеді,
Сонда шыңдар шым батып, бүркенеді.
Тұман басып, табиғат тәнін жауып,
Зираттардан зарланған жыр келеді.

Көтертеді құс жолы білегіңді,
Айналаңнан табасың тірегіңді.
Әлем тұтас, сен жүрсің өзіңше боп,
Мені сүйген түсінбей жүрегіңді.

Сенсіз өткен күндерімнен безіндім,
Түндерімнің...
Тақсіретін сезіндім.
Асау да асқақ адайдың бір қызы едім,
О, құдірет, табаныңда езілдім.

Сағыныштың соқпағында тапталдым,
Боз жігіт ең әнім болып жатталдың.
Ұйқысыз түн сені ойлаумен дөңбекшіп,
Мазалаған мың ойлар деп ақталдым.

Әнді сүйген, жырға ғашық сері ұл ең,
Бір көргеннен дидарыңа ерігем.
Сенсіз өткен жылдарымнан безініп,
Сенсіз келер таңдарымнан жерінем.

Ғашық болып сүйдім де сезіндірдім,
Көз алдында көлбеңдеп бала тұлғам.
Жұбатсаң да, жылатсаң өзің білгін
Мен тек қана сен үшін жаратылғам.

Таңдарымда талықсып оянамын
Келсең келгін, келмесең өзің білгін.
Қасіретіме қатыгез тоя ма мұң,
Сезім суып, тән семіп, көзімді ілдім.

Тағдырымнан жалғыз-ақ сый еді өлең
Енді одан да адастым, кезім кіл мұң.
Сарқылғанша сағыныш сүйе берем
Келсең келгін, келмесең өзің білгін.

* * *

Жалғыз бөлме.

Қараша.

Қап-қара әлем

Қайырымы Алланың өртенді ме?

"Кеп қалар" — деп есікті жаппаған ем,

Терезені қымтарсың

Көрпемді де.

Қап-қараңғы көше ұзын тірлігімдей,

Таусылғандай сұр ауа, демім бітіп

Шабытым да менсінбей жүр бүгінде,

Өлең түгіл су ішпей сені күтіп.

Адам келсе, шәуілдер күшік те жоқ,

Сағат тоқтап, үзілген байланыстар.

Көзім жұмық, қабынып жүрек те көп

Күн батады кеш оны қалай ұстар?

Сынық үстел,

Тас төсек — бар тұрағым

Сен секілді көктем де кешікті қап?!

Бөлме тоңып,

Мен-дағы қалтырадым

Есікті жап.

Қысқы қала түнереді күлмейді
Мен қысылдым қуануға жарамай.
Сен жайлы ешкім ештеңе де білмейді,
Алғашқы қар жауған кезде далада.

Жыламағын, жалынбағын, кеш деме,
Кештім десем оным шықпас көңілден.
Енді маған керек емес ештеңе,
Ғайып болып кетсем дұрыс өмірден.

Үсті жақұт, ащы бақыт әрі жүр
Жалғыздықта жазылмайды жазғы жыр.
Енді маған қыс па, күз бе бәрібір
Терезенің алдында өтсін аз ғұмыр.

* * *

...Олай болса, кел сезімді жерлейік
Несі қалды өлмеген?
Көрін қазып, топырақ сап терлейік
Жарай қоймас, көмбеген.

Сағыныш пен бақытты да жерлейік
Тоз-тоз болған үмітті.
Дымсыз қалып, сөйтіп біздер ерлейік,
Бізге кімдер күліпті?!

Құрылмаған шаңырақты жығайық,
Тәңір төнбес елжіреп.
Екеуміз де тәуелсіз боп шығайық,
Тезірек!!!

Сен ұмытқан шақтарда
Сағынышты күн кешкем.
Жалғыз қалып бақтарда
Мұңмен ғана үндескем.

Жолдар анау шақырған,
Жатқан таулар құлазып.
Таңды бірге атырған
Құр қиялдар құрасып.

Сен келмеген кештерде
Жұлдыз тыңдап жырымды.
Сырымды ұқпай еш пенде,
Түндер сылқып бұрымды.

Сен тұратын қалада
Көктем әні естілген.
От сезімді арада,
Қалайша мен кеш білгем?

Кеудем үміт толатын
Күндер қалып шерменде.
Арман қолға қонатын
Сені көргім келгенде.

Тағдыр бізге бір болуды жазбаған
Кезіктіріп бақ бергенмен аздаған...
Қақымыз жоқ бір өткізіп түндерді
Мәпелеуге бір үмітті маздаған.

Қақымыз жоқ құштарлыққа қылықты
Өмір мәні — махаббатқа ұлықты.
Жақындасақ бірімізге-біріміз
Тірлік бізді айырады құрықты.

Не кінәміз бар, қай жерде алғыздық?
Арымызға қашан күнә салғыздық?
Мені сүйіп күн кешесің өзгемен
Сені сүйіп тіршілігім жалғыздық.

Қайда арманым алабұртқан, қайда бақ?
Кім кінәлі махаббатқа кешіккен?!
Отырғанда сен біреуді аймалап,
Күткеніме көзімді алмай есіктен.

Кім кінәлі саған деген сезімге?
Өртер жиі қалғанымен таңда ұйып,
Сен бақыттан балбыраған кезінде,
Мен отырдым сағыныштан сан күйіп.

Кім кінәлі?
Сен бөтенмен күн кештің
Маған ессіз ғашық болған қалпыңда,
Ал мендегі ұғына алмас жырды ешкім
Бәлкім, оқыр қалған қазақ артымда.

Жанарымда сол баяғы сауал құр,
Жауабы жоқ жолдар жатыр айырық,
Неге біздің арамызда қамал тұр,
Үміттерді айырып?

* * *

*Көргім келген шақтарда
Өлгім келген...*

Көргім келген шақтарда сізді ғана
Өлгім келген қиялдың көрпесінде.
Тірлігім мен ұйқымды бұзды қала
Мендік бітпес мұңдардың өлкесінде.

Сағынғанда сезімге дауа болмай
Жалынғам да бейнеге қабырғада.
Жалғыздықтан жынданғам жауап алмай
Өлеңімнен
Бағынбас сабырға да.

Қиналғанмын
Кеште әсем сізді көрмей.
Жиналғанмен бармадым. Жандыңыз ба?
"Келер" деді үмітім үзілердей
Өлең жаздым шашуға алдыңыздан.

Көргім келген шақтарда сізді ғана
Өлгім келген...

Гүл қала еді.
Атанды күзгі қала.
Сағынтатын сазымен сізді ғана
Менсінбейді бұл қала жырларымды
Әлі санап жүр ме екен бізді бала.

Көктем еді жайнаған
Күз басынды.
Ызғарлы кеш арманым құз басында
Бала кездей сыр айтам көк терекке
Мені күтіп тұрсаңыз сіз қасында.

Көк терекке жүгінем
Бала сынды.
Түсінбейді бұл қала қарасымды
Сізді күтіп қаңғырам қара басым
Жастығымды өткізбей жарасымды.

Өлең өлмес десем де
Жырым тәмам.
Орда бұзбай өртенген түрім жаман
Сізге ғашық болғаным — бар айыбым.
Күнәсі көп қалада сырым аман.
Көкте құдай, жерде сіз, жырым балам.

* * *

Көрі Каспий өзіне қаратады
Бір сыр бағам.
Сіз жайлы айтар ма еді?!
Толқындарды үздіксіз жаратады
Бірақ, маған ол сізді қайтармайды.

Жаным менің жазықсыз ауырады
Жағалауда аралда қалғандай боп.
Дүниенің дүрмегі табылады
Бала толқын, қарт теңіз, аймаңдай көк.

Үнсіз ғана мен жүрем, әлем шулап
Ән салады орынсыз шағалалар.
Кеудемдегі тіршілік әрең тулап,
Кінәм де жоқ біреуге таға қалар.

Шағаланың тербетіп тылсым әні
Көкке қарап дәметіп шапағаттан.
Ай сәулесі әл бермес құрсын бәрі,
Өлсем осы өлейін махаббаттан.

Меңіреумін, селт етпей шыңдаса ой
Бірде жылап, бір сөйлеп тас бейнемен.
Менің жазған жырымды тыңдаса ғой,
Жетісудің жігіті Каспийменен

* * *

Көктемсіз көшелерге
Күз кілем төсегенде.
Қуаныш жоғалады,
Бар болған кеше менде.

Жаз өтіп жайраңдаған,
Жыр туды арналмаған.
Өзіңсіз бақыт деген
Бұйырсын қайдан маған?

Келмейді күзге әлім
Жетпейді сізге әнім
Кездесу қашан келер?
Қоштасу бізге мәлім.

Арманның асыл әні
Жолыңа шашылады.
Көктемдей көңіліңді,
Күз неге жасырады?

Сезіммен сабыламын
Моншағын тағына мұң
Көктемсіз көшелерде
Мен сізді сағынамын.

* * *

Жалғыздықтың құшағында жалықтым,
Жалқы өткен күндерімнен өзіңсіз.
О, тәңірім, мейіріңе қарық кім?
Ернім — құрғап қалған теңіз,
көзім — күз.

Құштарлықтың қақпанында қысылдым.
Құмарлықты қайтем енді құрықсыз.
Қалай ғана құшағыңнан ысырдың?
Өртеп тәнді еріндерің тұрып сіз.

Қалада бақ ырғалғанда қайыңсыз
Жұлдызды түн жымыңдаса үр қылық.
Ұмытарсыз мені тез-ақ уайымсыз,
Сізге жазған өлеңдерім жыртылып.

МАЗМҰНЫ

I-бөлім

Самға сағыныш

Қазақстан.....	3
"Ием сенсің..."	4
"Алматыдан..."	5
Бейнеу.....	6
"Күдіксіз көрінген..."	8
"Венгр жері..."	9
"Талқан болып..."	10
"Тентек едім..."	11
"Маңғыстау!"	12
"Елім..."	13
"Туған жер!"	14
Маңғыстау.....	15
Ауған	
жауынгерлеріне.....	18
Самға сағыныш.....	19
"Сам құмы..."	20
"Туған жерім..."	21
Ер Шотан.....	22

II-бөлім

Сен мәңгі бол, қара өлең

"Бір бақыттың..."	27
"Қайғы мен шаттық..."	28
"Ақындарым..."	29
"Бақыт қайда?..."	30
"Жалғыздық..."	31
"Төлегендей ғашық..."	32
"Шағынбайын..."	33
"Кешір мендік..."	34
"Өлең!"	35
"Жалғыздықтан..."	36
"Мұқа..."	37
"Шошандаған..."	38
"Сен барсың..."	39
"Аспан алыс..."	40
Сегіз аяқтың ізімен.....	41
"Ардағым қашып..."	42
Серік Томановқа.....	43
Аманқос Мереевке....	44
"Көзімді шаттықпен..."	45

III-бөлім

Мен саған ораламын

"Жоғарының..."	46
"Ана!!!"	47
"Құным..."	48
"Сауық салған..."	49
"Тал бойымды..."	50
"Бағзы үмітпен..."	51
"Мұңнан қашпан..."	52
"Ақындыққа..."	53
"Жазғыра көрме..."	54
"Мама!"	55
"Өмірімнің..."	56
"Бәрін де..."	57
"Таңымды..."	58
"Сыртта сәуір..."	59
"Жалықтым..."	60
Аманат.....	61
"Арманымның..."	63
"Арманды..."	64
"Шаршадым..."	65
"Жаныңдағы..."	66
"Құлазыпты түсі көк..."	67
"Шағынатын..."	68
"Бақыт боп..."	69
"Қызық қуып..."	70
"Алатау..."	71
"Жанымның..."	72
"Жастық шақтың..."	73
"Тағы жалғызбын..."	74
"Күшім де жетпеді..."	75
"Жанымның..."	76
"Күнәм болса..."	77
"Сөз бастасам..."	78
"Кешіре алсам..."	79
"Мен білмеймін..."	80
"Қарашада..."	81
"Жанымда..."	82
"Шамам жоқ..."	83
"Оқыма жырды..."	84
"Әйелдік..."	85
"Әлдекімді..."	86

IV-бөлім
Тамызда қайтып
оралшы

"Я, раббым!.."	87
Жанар.....	89
"Қара жердің..."	90
"Жан апа,.. "	91
"Жоқсың сен..."	92
"Сенің бейнең..."	94
Тамызда қайтып оралшы.....	95
"Бақыттың дәмін..."	96
Мұнар, мұнар, мұнар күн.....	97
"Жанымды..."	98
"Сағыныш сазына..."	99
"Поэзия тәңірің..."	100
"Егілсем елім..."	101
"Өмірімнің..."	102

V-бөлім
Жағада жазған
жырлардан

"Тілім өгей,.. "	103
"Өзіне өзі жұт..."	104
"Жағада жалғыз..."	105
"Бойымда..."	106
"Жанғанда сезім..."	107
"Мені тағы да..."	108
"Жүрегімде..."	109
"Арманым..."	110
"Дүние даңғой,.. "	111
"Сенсіз қалып..."	112
"Көңілсіз күндер..."	113
"Кештерде..."	114
"Бар төзімім..."	115
"Жағасында..."	116
"Көңілімнің еркін..."	117
"Құмды сүйем,.. "	118
"Жынды елестің..."	119
"Бейжай күндер..."	120
"Жауапсыз қалса да..."	121
"Сағындым сені,.. "	122
"Рахымды..."	123
"Жолыңды..."	124

"Жоладың..."	125
"Күтемін..."	126
"Жаның..."	127
"Кешірем..."	128
"Сен келерсің..."	129
"Сағынышты..."	130
"Көкте тәңір..."	131
"Кешір..."	132
"Аяқтамай,.. "	133
"Сен Каспийдің..."	134
"Кезігерміз..."	135
"Естігім кеп..."	136
"Сен жайлы..."	137
"Сен жайлы өлең..."	138
"Хош!.."	139
"Сағыныштан..."	140
"Сезімім..."	141
Өзіңсіз күндер.....	142
"Өмірімді ойран..."	143
"Елім бар ғой,.. "	144
"Сенсіз өткен..."	145
"Ғашық болып..."	146
"Жалғыз бөлме"	147
"Қысқы қала..."	148
"...Олай болса,.. "	149
"Сен ұмытқан..."	150
"Тағдыр бізге..."	151
"Қайда арманым..."	152
"Көргім келген..."	153
"Гүл қала еді..."	154
"Кәрі Каспий..."	155
"Көктемсіз..."	156
"Жалғыздықтың..."	157

Анар Шамшадинова

Тамызда қайтып оралшы

Сарашысы
Ұлжалғас Зәуірбекова

Техникалық сарашысы, безендірген және
беттеген
Нұргүл Сейдахметова

Теруге 01.09.10 жіберілді. Басуға 23.09.10 қол
қойылды. Қағазы офсеттік. Қаріп түрі "Таймс". Пішімі
84x90^{1/32}. Офсеттік басылыс. Баспа табағы 10.0. б.т.
Есептік баспа табағы 8. Таралымы 2000 дана. Тапсырыс
№ 950. Келісімді баға.

"Жалын баспасы" Жауапкершілігі шектеулі
серіктестігі. 050009. Алматы қаласы, Абай даңғылы, 143-
үй.

Тел.: (327) 394-36-40

ЖШС РПБК «Дәуір», 050009, Алматы қаласы,
Гагарин даңғылы, 93. Тел.: 394-39-22, 394-39-34, 394-39-42,
E-mail: rpik-dauir81@mail.ru, rpik-dauir2@mail.ru

ISBN 9965-693-99-4

9 789965 693991

Шамшадинова Анар

1974-жылы Маңғыстау облысында туған. 1996–97-жылдары Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінің журналистика және шығыстану факультеттерін бітірген. «Поэзия көктемі-2000» студенттер байқауының жеңімпазы, «Шабыт-2003» халықаралық фестивалінде 3-орын иеленген. Сондай-ақ, 2000-жылы «Қазақстаным – қара шаңырағым» атты республикалық радио мүшәйрасының жүлдегері, Жарасқан Әбдіраш атындағы сыйлықтың арнайы жүлдесін алған. Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі.

